

Sagvikkauruat John-mun

¹ Ukunani makpiġaani aglausimarut sut Jesus Christ sagvikkañi. Agaayyutim qaiññigai ilaanun qiñiqtitquplugich savaktimiñun sut akuniisrunaqatiñ atuumasraġumaruat. Christ-ñum iłitchuġipkaġai savaktimiñun John-mun tuyuġiplugu israġuligikkani ilaanun. ² John-ñum nalupqinaiqługu quliaqtuaġiniġaa Agaayyutim uqalhalu Jesus Christ-ñum sagvikkanalu. Uqautiginiġai sut iluqaisa qiñikkani. ³ Quvianamiuruq iñuk agliqiruaq ukuniña sivuniksriqutmik suli quyanaqniacpat taapkua tusraaruat uqalġnik ukuniña suli tupiġiplugillu sut aglausimaruat taapkunani makpiġaani, atakkii tamatkua atuumaviksrañat qallilłapiagataqtuq.

Paġlatit Tallimat Malġuñnun Agaayyuviniñun

⁴ Uvaña John aglañniaqtuña ukpiqtuanuruanun ittuanun tallimat malġuñni agaayyuviniñi nunami Asia-mi. Iħuaqqutriħiqagitchisuq qiñuiññamiglu Agaayyutmiñ, pakma ittumiñ, taimakñaqaña ittumiñ suli agġiqsaġumarumiñ, taapkunakñalu tallimat malġuñniñ irrusrianiñ sivuġaaniittuaniñ aquppiutaqpañan Agaayyutim, ⁵ suli Jesus Christ-miñ tuniqsimapluni iłisimaraurumiñ, añiruamiñ tuqunaruaniñ sivulliqpianupluni suli sivulliuqtinjitniñ umialguruat nunami. Jesus Christ-ñum piqpagigaatigut patchisaiqsitluta killuutiptikniñ ilaan auñmigun. ⁶ Ilaan

umialiguqtitkaatigut agaayuliqsiguqtitlugillu savautitquplugu Agaayyutini aapagikkaniġu. Kamanaun aňalatchisiġu pigigaa Jesus Christ-ňum taimuňa isruitchuamun. Amen.

⁷Uvva, aggigñiaqtuq nuviyatigun.

Iriqaqtuapayaam qiñigisigaa, ilinjalalu kapidruuat ilaanik.

Iluqatinġu atlakaagiich iñuich nunami uigualalutin qiajisirut ilaa pisigilugu.

Aa, taatna itkisipiaqtuq.

⁸“Uvaňa Alpha-ňuruňa suli Omega-ňupluňalu, aullağniisaaq suli isrukitchaaq.” Taatna nipliqsuq Atanguruuq, pakma ittuuq suli taimakňaqanə ittuuq aggiqsagumaruağlu, Saňňipayaacaqtuuq Agaayyun.

John-ňum Qiñiqquuraatha Christ-mik

⁹Uvaňa John-ňuruňa aniqatigikkaqsi ataus-riňňuqataupluňa piqatigigipsi nagliksaağutinik pisigiplugu Christ, piqatigipkaqtuq ilipsitñun aňaayuqautmiñi suli piqatigipkaqhuni ilipsitñun iglutuigim. Qikiqtamun atiqaqtuamun Patmos-mik ilikkauruňa quliaqtuaqatipkun uqaľhaniglu Agaayyutim ilumutuľhaniglu Jesus Christ-ňum. ¹⁰Ilamni Irrutchimi uvluani Atanguruam tusrauruňa nipimik nipituruamik tunumniñ, itna liilaa qalguqtautiqpaktun, ¹¹nipliqhuni, “Aglakkumagitin tautukkatın makpigaanun aasrii tuyuğilugich ukpiqtuanuruanun ittuanun tallimat malğunəi agaayyuvinñi Asia-mi: Ephesus-mun, Smyrna-munlu, Pergamos-munlu, Thyatira-munlu, Sardis-munlu, Philadelphia-munlu, Laodicea-munlu.”

12 Tarani qiviaqtuna qiniġuklugu uqaqtuaq uvamnun. Qiviaqama qiniġitka tallimat malġuk kaviqsaat maniich kialuuraqaġviich. 13 Aasrii qitqatni tallimat malġuk kialuuraqaġviich qiniġiga atausriq atrilik iñuktun, atnuġaaqaqhuni akuqturuamik isiganmiñunaglaan, suli tapsiqaqhuni kaviqsaatq maninmiñ satqamigun. 14 Ilaan niaqua nuyanilu qatigniqsut ipnaim mitquatun qatighutinlu aputitun. Irraksuli inniqsuk ikualaruatun ikniqtun. 15 Isiganiksuli qivliqtaġniqsuk patukpatun ipqiqaqtatun uunaksautiqpakun. Nipaasuli tusraġnaġniqsuq quġluqtaqpatun. 16 Ilaan taliqqinmiñi tigummiñiqsuq tallimat malġunġnik uvlugianik. Savikpaksuli ipiktuatq avatmulik anniugaaqtuq qanġaniñ. Suli ilaan kiiñana qaummaġinñiqsuq siqinñaagikmatun.

17 Tarra qiniqapku ulġuniqsuna isigaiñun tuqunaruatun ilipluna, aasriiñ iligai taliqqiich argani uvaġnun nipliutipluna, “Iqsiñak. Sivulliuruna aqulliupluna. 18 Uvaġa iñuuruanuruna. Tuqugaluatuna iñuusraġataqtuna taimuna isruitchuamun. Iñuktun anmautiqaqtuaton anjalatchiġiqaqtuna tuquġmik suli tuqunaruqaġvinmik. 19 Pakma aglakkich sut qiniġkatin suli pakma ittuat suli itchaġumaruat aquagun taavruma. 20 Taapkua kañiqsilgunaitchuat qiniġkatin—tallimat malġuk uvlugiat taliqqiani arganma suli tallimat malġuk kaviqsaat maniich kialuuraqaġviich—qanuutautilaanġatuvva, tallimat malġuk uvlugiat israġuligigaich tallimat malġuk agaayyuviiich, suli

tallimat malġuk kialuuraqaġviich tallimat malġuk
agaayyuvigipmigaich.

2

Agaayyutim Uqautai Ephesus-miunun

¹ “Israġulganun agaayyvium Ephesus-mi
aglajiñ itna: Tamatkua uqaligigai tiggummiruam
tallimat malġunġnik uvlugianik taliqqinmiñi,
pisruktuam akunġatni tallimat malġuk kaviqsaat
maniich kialuuraqaġviich.

² “Iisimagitka savaasri, sakuugutisriġu
iġlutukkasriġu anuqsrulikun. Iisimagigaptuq
ilatchitġaisilaaqsi killuliqiruanik iñunġnik suli
isivġiuqtillaaqsi tamatkuniġa uqaqtuanik
uqqiraqtaunipluġin piunġitchaluanġaġmin
suli ilipsi ilitchuġiplugu saglututilaanat.

³ Iisimagiga anuqsrutilaaqsi nagliksooqtilaaqsilu
pisigipluġa suli ilipsi nikalinġitchusrisuli. ⁴ Aglaan
uumiġa akitñaummatiaqġipsi, piqpaġinġigipsitġa
inġilġaanisun. ⁵ Itqaqsaqsiun piqpaqsrilġiqqaaqsi
uvamnik ukpiqsriruagūqapsi. Isrummitqigitchi
aasriiñ savautitqilġuġa sivuanisun. Isrum-

mitqiñġisuaġupsi agġiqiniagipsi piġlūguasrii
kialuuraqaġviksi inaaniiñ. ⁶ Aglaan nakuuru-
aqagaluagtusri uumiġa, uumiksrisusri savaanġitñik
pigiitchuanik Nicolait-aagruat uvaptuntuuq.

⁷ Iñuk siutiqaqtuaq tusraggatiksraġnik naalaġnili
Irrutchim uqautigikkaġanik ukpiqtuanġuranun.
Iñuich akimaruat niġipkaġniaġitka napaaqtuaniñ
iñuunaqtuam nauruamiñ nautchiaqaġviani
Agaayyutim.

Agaayyutim Uqautai Smyrna-ġmiunun

8 “Israǵulganunli agaayyuvium Smyrna-mi aglagiñ itna: Taapkua uqaligigai sivulliuruum aqulliuruamlu, tuqugaluqtuamlu anitqiksuamlu.

9 “İlisimagitka ihuilliugutisri ilaippaukiqsilu (aglaan umialgurusri). İlisimagitka sanutchisinich tamatkua Jew-ñuniruat iñuningitchaluaqtitulitij Agaayyutmun, aglaan ilumun savautriruanjurut tuungagmik.

10 Sivuuǵaginagu naglik-saǵutigiyasrikkaqsi. Uvva, tuungaum isiqtakup-kagumaagaqsigai ilasri isivgiukkauviksranitñun, aasrii ihuilliugisirusri qulini uvluni. Tuniqsimatitchi tuqulipsitñunaglaan, aasriili akilññaigipsi iñuukigmik isruitчуamik niaquǵusriqmatun.

11 İñuk siutiqaqtuaq tusraggatiksranik naalagñili Irrutchim uqautigikkañanik ukpiqtuanjuranun. İñuich akimaruat atnikkauyumiñaitchut tugliani tuqułhum.

Agaayyutim Uqautai Pergamos-miunun

12 “Israǵulganunli agaayyuvium Pergamos-mi aglagiñ itna: Taapkua uqaligigai piqaqtuam ipiktuamik avatmulinmik savikpañmik.

13 “İlisimagiga iñuuniaqtilaaqsi tuungaum anjalatchiviani. Aglaan tuniqsimarusri uvamnun ukpiqqutiqaqtuiñaqhusri, uvluiñiunniñ tuqquptaupman tuniqsimapluni ilisimariga Antipas akunnapsitñi tuungaum iñuuviani.

14 Aglaan ikituuranik akitñaummatiaqagipsi: ilipsi ilaqaqtusri tuvrairuanik ilisauttutinijun Balaam ilisautriruam Balak-mik killuqsaqtitquplugich Israel-aagmiut. Killuqsaqtut nigikaminij niqinik tunillaaturuanik aanguanun suli sayuñakaminij.

15 Sulipsuuq ilipsi ilaqaqmirusri tuvrairuanik

pigiitchuakun ilisauttutinisigun Nicolait-aagruat.
¹⁶ Isrummitqigitchiasriiñ. Taatnangisuagupsi
 agqiqiniağipsi anuyyiağlugich taapkua iñuich
 savikpañmik anniugaaqtuamik qanimniñ. ¹⁷ Iñuk
 siutiqaqtuaq tusraggatiksrañnik naalağniłi
 Irrutchim uqautigikkañanik ukpiqtuañuruanun.
 Iñuk akimaruag niqiksriññiağiga iriqsimaagtu-
 amik Manna-mik suli qaitchilugu qatiqtaamik
 uyağañmik. Aasrii uyağañmi nutaaq atiq
 aglaqağisuruq, kia-unniñ iñuum ilisimanğisañanik
 kisimiaglaan taavruma iñuum akuqtuiruam.

Agaayyutim Uqautai Thyatira-ğmiunun

¹⁸ “Israğulganunli agaayyuvium Thyatira-
 mi aglağiñ itna: Taapkua uqatigigai Iğñiñan
 Agaayyutim, iriqaqtuam atriplugu ikualaruag
 ikniq, suli isigañi atriqaqhutin qivliqsaqtuatun
 patukpatun.

¹⁹ “İlisimagitka savaasri, piqpaksriğiqsilu,
 ukpiqqutriłu, savautriğiqsilu, suli anuqs-
 ruliqsi. İlisimagigaptuuq una, savaagikkapsi
 pakma qaañiummatipiagaich savaagikkasri
 ukpiqsriruaguuqaaqapsi. ²⁰ Aglaan uumiña
 akitñaummatiqagipsi, ilipsi ilatchiqlugu ağnaq
 Jezebel taiyuqtuaq inmiñik sivuniksriqir-
 imik. İlisautigai kinniqlugich savaktitka
 sayuñatquplugich suli niğitquplugich niqinik
 tunillautauruanik aanguanun. ²¹ Piviqaqtitkaluağiga
 isrummitqiliksrañanun sayuñathaniñ, aglaan
 isrummitqigunğiññiqsuq. ²² Uvva, inillaktin-
 niagitka ilaalu tamatkualu sayuñatigikkañi
 nagliksağutiqpauragviksrañatnun inillakmatun
 siñigviñiñun nañirrutim. Taamna piñiağiga

isrummitqiñgisuaqpata killuliqihigmikniñ. ²³ Suli tuqunniagiitka ililgaani. Tarra ukpiqtuanjuruapayaat ilitchuğiniagaat uvañautilaaga ilisimaruq iñuich ikpikkutaatnik isrummatinittiglu. Suli akiligisigipsi atausriullaalusri maligullapiaglugu savaaqsi. ²⁴ Aglaan ilasri Thyatira-miittuat qapsiugaluañnaisa malingitchuat taavruma pigiitchuamik ilisauttutaanik suli ilisaagiñgitlugich kalipsiksuat nalunaqtuanj tuungaum, ilipsi uqautigipsi, Uqumailliuğutigitqikkumiñaitchipsi, ²⁵ aglaan tigummitqiagiktaksragiksi pigianikkaqsi aggigñiañamnunaglaan. ²⁶ Iñuk akimaruq savaaqaqtuiñaqtuağlu pisuligikkamnik isruanunaglaan, sanñiqutiksriññaigiga añalatchitlasilugu nunaqqiqpannik. ²⁷ Uuma añalataagaqsiññaigai sanñiqpapiamik saagaqaqtuatun ayaupiamik savilhamik,

añalataağlugich iñuum siquvragipmatun qiku ilulik. *Psalm 2:9*

Taatnatun akuqtuaqaqtunja sanñiqutiqałimnik Aapamniñ. ²⁸ Suli aatchuğisigiga uvlaam uvlugianik. ²⁹ Iñuk siutiqaqtuaq tusragatik-srañnik naalañli Irrutchim uqautigikkañnik ukpiqtuanjuranun.”

3

Agaayyutim Uqautai Sardis-miunun

¹ “Israğulganunli agaayyuvium Sardis-mi aglağiñ itna: Tamatkua uqaligigai piqaqtuam tallimat malğunnik Irrusrinñik Agaayyutim, suli tallimat malğunnik uvlugianik.

“Iļisimagitka savaasri. Iļipsi taiyuutiqaġaluaqtusri iñuuruaŋuniplusri, aglaan tuqunarusri. ² Qiptaitqigitchi. Sayyiqsimaacsigin tamatkua iñuuliqaqtuatsuli tuqugaluagnagich, atakkii isivġiuġniġitka savaasri nalaunŋaitļugich sivuġaani Agaayyutim. ³ Taatnamik itqaġilugu qanuq akuqtuļiqsi tusraayugaagiksuamik tusraakkapsitņik. Tupigisiuŋ taamna isrummitqigusri. Qiptaiņgitchupsi agġiqigisigipsi atrilugu tigliŋniaqti. Iļisimayumiñaitchiksi kisumi sassagniġmi agġiġñiaļiksraġa ilipsitņun. ⁴ Aglaan piqaġaluaqtusrisuli ikituuranik iñuŋnik Sardismi atnuġaaġmiknik puyyaktairagaŋgitchuanik. Iļiŋisa iñuuniaqatiginiagaatŋa qatiqtaanik atnuġaaqaġutiŋ atakkii iļiŋich nalliummatirut. ⁵ Iñuk akimaruaq atnuġaaġisiruq qatiqtaanik atnuġaanik, suli piigumiñaitchiga atigikkaŋa makpigaaniñ iñuulhum. Uqautiginiagiga sivuġaani Aapama israġuligikkaŋisalu piginiļugu. ⁶ Iñuk siutiqaqtuaq tusragatiksrāŋnik naalaġniļi Irrutchim uqautigikkaŋanik ukpiqtuanuruanun.

Agaayyutim Uqautai Philadelphia-ġmiunun

⁷ “Israġulganunli agaayyuvium Philadelphia-mi aglaġiñ itna: Tamatkua uqaļiġigai ipqitchuanuruaŋ, iļumutuuruamlu, piqaqtuamlu saŋŋiqutiqaļhanik David-ŋum saagaqaqtuatun aŋmautinik. Aŋmaqpauŋ kia-unniñ iñuum umikkumiñaitchaa, suli umikpauŋ kia-unniñ iñuum aŋmaġumiñaitļugu.

⁸ “Iļisimagitka savaasri. Uvva, aŋmaġniagiga talu ilipsitņun kia-unniñ iñuum umikkumiñaisaŋa. Iļisimarua mikiruamik saŋŋiqalipsitņik.

Naagasuli tupiksirusri uqagikkamnik suli tuniqsimaagtusri uvamnun piilaagiñgitlugu atigikkağa. ⁹ Naalağnisitchi, taapkua iñuich pigikkañi tuunğaum, nipliaruat Jew-ñuniplutin Jew-ñunğıññağmin sagluplutin —uvva, utlautip-kagisigitka ilipsitñun aasrii purvigipkağlugich sivuğapsitñun suli ilitchuğipkağlugich uvamnun piqpagitilaapsitñik. ¹⁰ Ilipsi, tupiksirusri uqautikapsi iglutuitquplusri. Taatnamik qaunaginiagipsi ihuilliugvinmi tikiññaiaqtuami iluqaanun nunamun uuktuakkauviksrañatnun iñupayaurat nunamiittuat. ¹¹ Aggigisiruņa qilamipiaq. Tigummitqiağiksion payaņaiglugu pigikkaqsi, kisumununniiñ aatitchumiñaitlusri akiññaaktaapsitñik akimagupsi. ¹² Iñuk akimaruaq ayaguqtinniağiga agaayyuvikpañani Agaayyutma, aasrii ilaa anitqikkumiñaiqsuq. Aglakkisigiga ilaanun atigikkaña Agaayyutma atigikkañalu nunaqqiñan Agaayyutma, taamna nutaaq Jerusalem atqagnaiaqtuaq qilañmiñ Agaayyutimniñ. Suli aglakkisipmigiga ilaanun nutauruaq atiga. ¹³ Iñuk siutiqaqtuaq tusraggatiksrañnik naalağni Irrutchim uqautigikkañan ukpiqtuanjuranun.

Agaayyutim Uqautai Laodicea-ğmiunun

¹⁴ “Israğulganunli agaayyuvium Laodicea-mi aglagiñ itna: Tamatkua uqaligigai Amen-ñuruam, tuniqsimaruaam ilumutuupluni ilisimarauruam, aullağniirauruam iñiqtapayaañanik Agaayyutim.

¹⁵ “İisimagitka savaasri, nigliñallapiangisilaaqsi unniñ unallapiangisilaaqsi. Uvvatuq nalliakni ititchi nigliñallapiaqtuamlu unallapiaqtuamlu.

¹⁶ Uvvaasriñ pisigiplugu unaavyuñiqsi,

nigliñapiangiññiqapsi uunallapiangitlusriḷu, tivvuaqsahñaağugipsi qanimniñ. ¹⁷ Uqağaqtusri itna, ‘Uvaḅa umialguruḅa. Iñugiaksisaiñaqtut suurat. Inuqsraḅaiqsuḅa.’ Taatna uqaqapsi nalurusri qanutun ihuilliuqtilaapsitñik nagliḅnaqtilaapsitñiglu. Inuqsraqtusri qiñitlaitlusriḷu atnuğaitlusriḷu. ¹⁸ Alğaqsruğipsi tauqsiquplusri uvaḅniñ maniḅñik kaviqsaamik ipqiqsakkauruamik iknikun umialgutquplusri, sulì tauqsiquplusri qatiqtaanik atnuğaanic qaliğuağlugu kanḅunaqtuaq atnuğaiḅiqsi sulì uqsruğutiksramik mamirrutiksraḅatnik irigikkapsi qiñitlasriḷgitchumuusriḷi. ¹⁹ Tamatkua piqpagikkatka suagağigitka nalğusruqḷugillu. Taatnamik piḷiqipiagitchi isrummitqigusriḷu. ²⁰ Uvva, qichaqtuḅa talumi katchaktuḷuḅa. Kisupayaam tusraayumiun nipiga aḅmautiluḅalu talumik, isigisiruḅa ilaanun niğiqatigiasiluguasrii sulì ilaan niğiqatigiluḅa. ²¹ Iñuk akimaruaraq aquppiqatigipkağniağiga aquppiutaqpamni, uvaptuntuuq akimaplunḅa aquppiqataupmatun Aapaa ilaan aquppiutaqpaḅani. ²² Iñuk siutiqaqtuaq tusraggatiksraḅnik naalağniḷi Irrutchim uqautigikkaḅanik ukpiqtuanḅuruanun.”

4

Nanğairuat Qilaḅmi

¹ Taapkua aquatigun qiñiqtuḅa talumik aḅmaruamik qilaḅmi. Aasrii sivulliq nipi tusraakkağa uqaqman uvamnun qalğuqtautiqpaktun itnağaḅa, “Mayuğiñ uvuḅa. Qiñiqtinniağikpiñ sunik atuumaniaqtuanik uuma aquagun.” ² Taimmaiñaq Ipqitchuam Irrutchim

analatkaqsigaan̄a. Qiñiqtun̄a aquppiutaqpan̄mik inillaksimaruamik qil̄an̄mi, aasriiñ taavrumiñ aquppiruamik aquppiutaqpan̄mi. ³ Aasrii taamna aquppiruaq tarani qiññaaq̄niqsuq akisuruatitun uyağaktitun kavviağiksaatunlu, suli aquppiutaqpak kaivrağutiqağniqsuq niggamik qiññaaq̄tuamik akisuruatun uyağaktun sun̄auraaq̄taatun. ⁴ Avataani aquppiutaqpaum iñuiññaq sisamat aquppiutaqpaq̄q̄miut. Qiñiqtun̄a iñuiññaq sisamanik umialiñnanik aquppiruanik aquppiutaqpan̄ni, atnugaaligaat qatiq̄taanik. Niaquğutiqağniqsut kaviq̄saamik manij̄mik niaqumikni. ⁵ Aquppiutaqpan̄miñ anniuğaağniqsut ikniqpalaich katlulatlu suli niprualaruatlu. Sivugaani aquppiutaqpaum naniuraq̄q̄miñiq̄sut tallimat malğun̄nik ikumatiliñnik ikniğmik. Taapkua tallimat malğuk nanipiat Irrusriğiniğai Agaayyutim. ⁶ Aasrii sivugaani aquppiutaqpaum tağiuqpauraqağniqsuq tapinniluktuatun. Sisamat uumaruat iriñhaiñalgich saamiktigun tunumiktigunlu inniq̄sut avataani aquppiutaqpaum. ⁷ Sivulliq uumaruaq atriqağniqsuq lion-tun, aasriiñ tuglia uumaruaq pan̄niqtun, piñayuatsuli uumaruat kigiñaaq̄niqsuq iñuum kigiñan̄atun, aasrii sisaman̄at uumaruat atriqağniqsuq tiñmiaqpaktun. ⁸ Aasriiñ taapkua sisamauruat uumaruat, in̄mikkullaa itchaksralaanik israğuaq̄niqsut iriñhaiñauplutiñlu ataanilu silataaniñlu israğun̄isa. Aasrii nipliatiuiñaaq̄niqsut uvluvakpuraq unnuaq̄tuummaan,
 “Ipqitchuaq! Ipqitchuaq!
 Ataniq San̄ipayaaq̄q̄tuaq
 Agaayyun killuqsautaiññiq̄suq ipqitchuan̄upluni,

ilaa inniqsuaq taimakᅇa, ittuagᅇlu pakma, suli
aggiqsagumaruaᅇlu.”

⁹ Qakugupayaaq taapkua uumaruat qaitchipmata
nangautmik kamakcutmiglu quyyatmiglu
taavrumuᅇa aquppiruamun aquppiutaqpaᅇmi
iᅇuuruamun taimuᅇa isruitchuamun, ¹⁰ iᅇuiᅇᅇᅇaq
sisamat umialinᅇat sitqummiraᅇniqsut sivuᅇaanun
aquppiruamun aquppiutaqpaᅇmi purvigiplugu
iᅇuuruaq taimuᅇa isruitchuamun, mattaᅇlugich
niaquᅇutitiᅇ aasrii iliplugich sivuᅇaanun
aquppiutaqpaum, nipliqhutiᅇ,

¹¹ “Ataniqpuut Agaayyutikputlu, ilvich nallium-
matiruanaᅇrutin
akuqtuiᅇiksrapnun nangautmik kamakcut-
miglu sanᅇimiglu,
atakkii iᅇniqtaᅇigitiᅇ supayaurat,
suli pisuᅇᅇapkun iᅇniqtaurut iᅇuuliqaqhutiᅇlu.”

5

Imurat Makpiᅇaat Ipnaiyaaᅇlu

¹ Aasriiᅇ qiniᅇtuᅇa taliqpiᅇmi argaᅇani
taavruma aquppiruam aquppiutaqpaᅇmi
imuranik makpiᅇaanik aglaqaqtuanik iluatniᅇlu
siᅇataatniᅇlu suli umiktuqsimaruanik tallimat
malᅇuᅇᅇnik nalunaitmiutanik. ² Qiniᅇmiuᅇa
sanᅇiqaqtuamik israᅇuliᅇmik nipliraqtuamik
nipituruamik nipimik, “Kiᅇa nalliummativa
qauᅇtiᅇukᅇugich nalunaitmiutat anᅇmaᅇlugilli
imurat makpiᅇaat?” ³ Aglaan kipayaaq qilaᅇmi
naagaqaa nunami naagaqaa ataaniunniᅇᅇ nunam
anᅇmatlaiᅇᅇiᅇaich imurat makpiᅇaat naagaunniᅇᅇ
qiniᅇlugich imanᅇat. ⁴ Tarra qiaruᅇa atqunapiaq

iñuiññiqman nalliummatiruumik aḡmatlalugich makpiḡaat aḡliqirusramik unniññ qinñiqtuksramik imaḡikkaḡatnik. ⁵ Tarani ilaḡata umialinḡat nipliutigaḡaḡa, “Qianak. Lion-ḡat kiñuvianñiñ Judah-m, maḡḡuat David-ḡum, akimaruḡ aḡmatlasripluḡich imurat makpiḡaat suli tallimat malḡuk nalunaitmiutat.”

⁶ Aasrii aquppiutaḡpaum akunḡatni sisamat uumaruatlu akunḡatniḡu umialinḡat qinñiqtuḡa ipnaiyaamik qichaḡtuamik qinñiḡaḡhuni tuḡḡutauruatun. Taamna nagruḡaḡniḡsuḡ tallimat malḡuḡnik. Iriḡaḡmiuḡtuuḡ tallimat malḡuḡnik, aasriññ taapkuu tallimat malḡuk Irrusriḡiḡaich Agaayyutim tuyuḡikkaauruat iluḡaanun nunamun. ⁷ Ipnaiyaam aḡḡiḡhuni tigugai makpiḡaat taliḡpinḡan argaññiñ taavrumaḡḡa aquppiruamiñ aquppiutaḡpaḡmi.

⁸ Tigupmagich makpiḡaat sisamat uumaruat iñuiññiḡ sisamatlu umialinḡat sitḡuḡniḡsut sivuḡaanun ipnaiyaam, atuḡtuuraḡallaaplutiḡ nuḡaḡtiliḡnik suli piḡaluuraḡallaaplutiḡ piḡiuḡtamik kaviḡsaamik maninḡmik immaukkaḡhutiḡ tipraḡiksautinik. Taapkuu inḡisruḡiḡiḡaich Agaayyutim ipḡiḡsitaḡisa.

⁹ Taapkuu atuḡtut nutaamik atuutmik itna,

“Ilviññiḡ tigutlagitin imurat makpiḡaat suli qauḡtitlalugich taapkuu nalunaitmiutat. Nalliummatirutin atakkii tuḡḡutaurutin suli aḡikkapkun tasuiḡlutiḡ iñuḡnik Agaayyutmun qanusripayaaniñ iñuḡniñ atlakaḡiñnik uḡautchiḡiḡniñ, iñuḡitñnik nakitñapayaaniñ.

¹⁰ Ilvich umialiguḡtitkai agaayuliḡsiḡuḡtitlugillu

savautitquplugulu Agaayyutikput,
suli atanguniaqtut nunami.”

11 Aasrii qivialgitchuna tusraapluna
iñugiallapiaqtuani israguliñnik kia iñuum
kisitłaisañitñik. Avataani inniqsut aquppiu-
taqpaum uumaruat umialinñnatlu, 12 nipliqsuat
nipitusriplutiñ,
“Ipnaiyaaq tuqqatauruuq nalliummatiruq
akuqtuitłapluni saññimik,
umialgutmiglu isrumatuliñmiglu, sapiññautmiglu,
kamakkutmiglu, kamanautmiglu suli
nanğautmik.”

13 Aasriiñ tusraagitka uumarupayaurat qilañmi,
silamiñu, nunamiñu, ataaniñu nunam, tañiumiñu—
uumarupayaat nanipayaaq —uqautiqaqtuat
itna:

“Nanğaan kamakkunlu, iluqaan kamanaunlu
añalatchiñiglu
pigigaa aquppiruam aquppiutaqpañmi
suli ipnaiyaam taimuna isruitchuamun.”

14 Sisamat uumaruat nipliñvigigaat, itna, “Amen.”
Suli iñuiññaq sisamat umialinñnat purvigigaat
[sivugaanun iñuuruamun taimuna isruitchuamun].

6

Nalunaitmiutat

1 Qiñiqtuagiga ipnaiyaaq añmaipman
sivulliatnik nalunaitmiutat tallimat malğuruuat,
aasrii tusraagiga ilañat sisamat uumaruat
nipliqsuaq nipitusripluni liilaa katlularuatun
itnaqhuni, “Qağğaiñ.” 2 Aasrii qiviaqama
qiñiqtuna qatiqtaamik tuttuqpañmik, suli
natmaksiqsuaq tuttuqpañmi qiluiññaqañiqsuq,

suli qaitchikkaupluni niaquutmik. Ilaa aullaǵniqsuq akimaraupluni akimatyatqikhuni.

³ Ilaan aᅇmaqmauᅇ tuglia nalunaitmiutam, tusraagiga tuglia uumaruam nipliqsuaq, “Qaǵǵaiᅇ.”

⁴ Tarra atla tuttuqpak kaviqsaanuniqsuaq anilgitchuq aasrii natmaksiqsuaq saᅇᅇimik qaitchikkauniqsuq piǵitquplugu qiᅇuiᅇᅇamik nunamiᅇ, iᅇuich tuqqutautitquplugich avatmun. Tarra qaitchikkauniqsuq savikpauramik.

⁵ Ilaan aᅇmalgitmauᅇ piᅇayuat nalunaitmiutat, tusraagiga piᅇayuat uumaruat uqallaktuag, “Qaǵǵaiᅇ.” Qiviaqama qiᅇiqtuᅇa taaqtaamik tuttuqpaᅇmik, aasriiᅇ natmaksiqsuaq taavrumani saagaqaǵniqsuaq uqumaisilaaǵutiᅇmik argaᅇmiᅇi. ⁶ Suli tusraalgitchiga nipi akunǵatniᅇ taapkua sisamat uumaruat uqallaktuag, “Sisamat qallutit imaᅇat mukkaaᅇ akiqaǵniaqtuq savaktuam akiᅇᅇaktaaksraᅇanik uvlumi, suli qulit malǵuk qallutit imaᅇat barley mukkaaᅇ akiqaǵniaqtuq savaktuam akiᅇᅇaktaaksraᅇanik uvlumi, aglaan minillugik uqsruǵlu misruǵuǵlu.”

⁷ Aasrii aᅇmalgitmauᅇ sisamaᅇat nalunaitmiutat, tusraagiga nipi sisamaᅇatniᅇ uumaruat uqallaktuag, “Qaǵǵaiᅇ.” ⁸ Qiviaqama qiᅇiqtuᅇa qatiaǵiyaktaamik tuttuqpaᅇmik. Natmaksiqsuaq taavrumani atiqaǵniqsuq tuqqutmik suli tuquaniktuat malikᅇugu. Qaitchikkauniqsut saᅇᅇimik tuqqutचितᅇplugu sisamaᅇat iᅇupayaat nunami savikpakun, kakkaaǵnakunlu, tuqunakunlu, iqsiᅇaqtuatigunlu niǵrutiniᅇun nunam.

⁹ Suli ilaan aᅇmaqmagu tallimaᅇat nalunaitmiutat, qiᅇiǵitka ataani tunillaǵvium iᅇuusriᅇich

tamatkua tuqqutauruat piqutigiplugu uqalħa Agaayyutim suli pisigiplugu ilisimarauħiqtiŋ tuniqsimalikun. ¹⁰ Iliŋich niplianiqsut nipitusrillapiaghutiŋ, “Aatai, Ataniiq ipqitchuami suli ilumutuuruami, qakugun atanniġñaqpigich tuqqutigikkavut iñuuruat nunami aasrii akisautiluta?” ¹¹ Iluqaġmiŋ qaitchikkauniqsut qatiqtaanik akuqturuanik atnuġaanik aasrii uqautiplugich utaqqiuraallaktuksraunipluġitsuli naatchianiħhatnunaglaan iñugiaktiilaaksrautaat savaqatiŋisa aniqatiuŋillu ukpiqsriħkun tuqqutausaġumapmiruat iliŋisituntuuq. ¹² Anmaqmagu itchaksraŋat nalunaitmiutat nuna iliqsraqpauragñiqsuq siqiñiq taaqsipmipluni taaqtaatun ukiħhaatun suli tatqiq kaviqsipluni auktun. ¹³ Suli uvlugiat katagaalaplutiŋ nunamun, katagaalapmatun asriaġikkani fig-ŋum napaaqtuaniñ piñaqsigaluaqnagich, ipsullakkaŋa liilaa anuġiqpaum. ¹⁴ Qilaġlu piigñiqsuq imupmatun kaliikkaqtun. Iġġipayauratlu qikiqtatlu nuuttut inimikniñ. ¹⁵ Aasrii umialiŋi nunam, qutchik-saatlu aŋalatit iñuich qaukħuruatlu aŋuyaktini umialguruatlu sapiġñaqtaatlu iñuich, iluqatiŋ savaktaagruitlu savaktaagruunġitchuatlu, iriqtut iŋmiknik qaigusrunŋun akunġatnunlu uyagaŋisa iġġich, ¹⁶ kappiaŋaplutiŋ iġġiñun uyagaŋnunlu, “Kattaqisigut aasrii iriġuta kiiŋaŋaniñ taavruma aquppiruam aquppiutaqpaŋmi suli qinnautaaniñ ipnaiyaam. ¹⁷ Atakkii kamaŋaqtuaq uvlua qinnautaaknik tikitchuq. Kiñami iġlutuutigisiñiqa taavrumani?”

7

144,000 Israel-aagmiut

¹ Tamatkua aquatigun qiñiqtuja sisamanik isragulinik makitaruanik sisamani iqirguniñi nunam. Tigummiugagñigaich sisamat anugini nunam, anuqhiqunğıtlugu sumiunniñi nunamun naagaunniñi tagiumun naagaunniñi napaaqtunun. ² Qiñiqtuja atlamik isragulinmik qunmukhuni nuiragagvianiñ siqiñgum, saagaqhuni talugniqusriqsanjanik iñuuruam Agaayyutim. Ilaa tuqlugaqtuq nipitusriplugu sisamanun isragulinun sanjiksriñjaniksimaruanun piyaqquluktatlasiplugu nuna tagiuglu. ³ Nipliqhuni, “Piyaqquluktaqnagu nuna, tagiuglu, napaaqtutlu uvagut nalunaitmiutchiigaluaqata qaunjsigun savaktiñiñik Agaayyutipta.” ⁴ Tarra tusraagiga kisirruaat tamatkua nalunaitmiutchikkauruat. Inugiaktiilaagñiqsut 144,000-tun kiñuviapayaanitñiñi Israel-aagmiut.

⁵ 12,000 kiñuvianji Judah-m nalunaitmiutchikkaurut,

kiñuvianjisuli Reuben-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Gad-ñum 12,000,

⁶ kiñuvianjisuli Asher-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Naphtali-m 12,000,

kiñuvianjisuli Manasseh-ñum 12,000,

⁷ kiñuvianjisuli Simeon-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Levi-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Issachar-ñum 12,000,

⁸ kiñuvianjisuli Zebulun-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Joseph-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Benjamin-ñum 12,000.

Iñugaagruih Nunaaqqipayaaniñ

9 Taavruma aquagun qiñiqtuja iñugiallapiagataqtuanik iñuñnik kia-unniiñ iñuum kisitchumiñaisañiñik nunaqqipayaauraniñ atlakaagiiñiñlu iñuñniñ suli uqausripayaaniñ. Qichağniqsut sivuğanun aquppiutaqpaum suli sivuğanun ipnaiyaam, atnuğaaqahutiñ qatiqtaanik akuqturuanik qisiqsiutiniglu tigum-miugaqhutiñ, ¹⁰ nipliraqhutiñ nipitusriplugu itna, “Agaayyupta aquppiruam aquppiutaqpañmi suli ipnaiyaam annautigaatigut.”

¹¹ Iluqatiñ israğulgich qichağniqsut avataani aquppiutaqpaum suli umialiñnat sisamatlu uumaruat, sitquqhutiñ sivuğanun aquppiutaqpaum nangagaat Agaayyun. ¹² Niplianiqsut, “Amen, nangaan, kamanaunlu, isrumatulıǵlu, quyyanlu, kamakkunlu, saññılu, sapigñaanlu illi Agaayyuptiknun taimuñ a isruitchuamun. Amen.”

¹³ Aasrii ilañata umialiñnat apiqsruğaña, “Kisut makua iñuich atnuğaaqaqtuat qatiqtaanik akuqturuanik? Nakikñalu aggiqsuañuvat?”

¹⁴ Nipliutigiga, “Añuun, ilisimaruañurutin.” Aasriiñ ilaan uqallautigaña, “Tamatkua ihuilliuhıqpauraq apqusraağniğaat. Iğguğniğaiç atnuğaatiñ akuqturuat, aasrii qatiqsiпкаqługich auañanun Ipnaiyaam.

¹⁵ Taatnaqhutiñ ittut sivuğani aquppiutaqpañan Agaayyutim savautiplugu uvlumi unnuamilu agaayyuvikpañani,

aasrii taavruma aquppiruam aquppiutaqpaḿmi
tugluaqsimaagisigai nayuutiligmigun.

¹⁶ Ilinich nigisuksiutqikkumiñaitchut
naaga imiguksiutqikkumiñaitchut.

Siqiñgumlu atlamlu uunaum uunniuqtitqikku-
miñaitchai.

¹⁷ Atakkii ipnaiyaam qichaqtuam sivuḡaani aqup-
piutaqpaḿmi nigipkaḡisigai munaqsritun
sivulliglugillu iñuunaqtuanun suvlik-
tuaguraaqtuanun,
suli Agaayyutim allaqtigisigai qulvipayaat
irinjitñiñ.”

8

Tallimat Malḡuiḡat Nalunaitmiutat

¹ Uvva ipnaiyaam aḡmaqmauḡ tallimat
malḡuiḡat nalunaitmiutat nipruisaagataqtut
qilaḡmi sivisutilaaliḡmi sassaḡniḡum avvaḡani.

² Aasriiñ qiniḡitka tallimat malḡuk israḡulgich
makitaruat sivuḡaani Agaayyutim. Aatchukkau-
niqsut tallimat malḡuḡnik qalḡuqtautinik.

³ Tarra atlaptuuq israḡulik agḡiḡñiqsuq.
Sivuḡaḡmuktuq tunillaḡviḡmun, saagaqhuni
ikipkaiviliamik tipraḡiksautmik piḡiuqtamik
maniḡmiñ kaviḡsaamiñ. Aatchukkauniqsuq
atqunaq tipraḡiksautmik avvutigitquplugu
iniquḡruḡhatnun ipqiḡsitaupayaat maniḡmi
kaviḡsaami tunillaḡviḡmi sivuḡaaniittuami
aquppiutaqpaum. ⁴ Aasriiñ isiḡa tipraḡiksautim
piḡatigiplugich iniquḡruḡhat ipqiḡsittuat mayuqtuq
israḡulgum argaḡiñiñ sivuḡaanun Agaayyutim.

⁵ Suli israḡulgum tiguplugu ikipkaiviliḡ
tipraḡiksautmik immiḡñiḡaa ikniḡaniñ tunillaḡvium,

igitluguasriiñ nunamun. Taimma tusrağnaqtut nipit katlulatlu, suli ikniqpalagaqhuni nuna iliqsraqhuniļu.

Qalğuqtautit

⁶ Tarani tallimat malğuk israğulgich piqaqtuat tallimat malğunmik qalğuqtautitik itqanaiyaqtut niqliqsitchisukhutiñ. ⁷ Sivulliq israğulik niqliqsitchipman, natatquğnat ikniğlu avulik aunmik kataniqsut nunamun. Tarraasriiñ piñayuagun nunam napaaqtui suñaaqtuatlu ivgich ikirut tamatkiqhutiñ. ⁸ Aasriiñ tugliat israğulgich niqliqsitchipman liilaa imña iñgiqpauraq iknaktitaq igitauniqsuq tağiumun. Tarra piñayua tağium auguqtuq. ⁹ Suli piñayuadni tağiumi uumaruat tuquniqsut. Suli piñayuiniñich umiaqpaich tamatkiğniqsut. ¹⁰ Piñayuad israğulgich niqliqsitchilgitman uvlugiaqpauraq ikualaruad liilaa auktuğun kataktuq qilañmiñ, katakhuni piñayuiniñitñun kurgillu suvliktuaguraqtuatlu. ¹¹ Atqa taavruma uvlugiam taiyuutiqağniqsuq “Sunagñiliq.” Piñayuiniñich imğich tuqunağugniqsut aasrii iñugiaktuat iñuich tuqurut imigiilamiñ suñagñitchuamiñ. ¹² Sisamanat israğulgich niqliqsitchilgitman, taimmaiñaq piñayuiniñich siqiñgum tatqimlu uvlugiatlu taaqsiligniqsut. Tarraasrii uvlum qaummataan piñayua qaumangiğniqsuq, suli unnuam qaummataan piñayua qaumangiğniqsuq.

¹³ Qiñiqtitluña tusraagiga tiñmiaqpak tiñmiruad qutchikhuni qilañmi uqaqhuni nipitusriplugu, “Nakliuñ! Aa, nakliuñ iñupayaanun iñuuruanun nunami, atakkii atlat piñasrut

israğulgich nipliqsinniaqpatigik qalğuqtautiqpat tatamnağisiruč.”

9

¹ Tarra tallimanat israğulgich nipliqsitchipman qalğuqtautiqpanmik qiñiqtuna uvlugiamik kataktuamik qılanmiñ nunamun, aasrii qaisauniqsuq anmaun natiqsiñaitchuanun anmaniğmun. ² Anmaqmaun natiqsiñaitchuaq anmaniq isiq mayuqtuq tarakna, itchialanatan uunaksautiqpaum, siqiñiğlu silalu taaqsiruk isiagun anmaniğmiñ. ³ Itchialamiñ mitiglagaqtuat anirut qaanun nunam. Qaisauruq sanji atriplugich putyuutilgich nunami sanjiqahutin kapuutilgich tuqunaliñnik. ⁴ Ilinich tillisiaqaqtut piyaqquluktaitqunğıtlugich ivgiñiñik nunam naaga qanusripayaanik sunaaqtuanik naurianik napaaqtuniglu, aglaan kisiisa tamatkua iñuich piqangitchuat taluğniqsuriqsanik Agaayyutim qaunısıgun. ⁵ Suli tillisiaqaqtut tuqqutchitqunğıtlugich iñuñnik, aglaan atniğñapiagataqtuakun nagliksaaqtitquplugich tallimani tatqiñi, atniğñanatan putyuutilgum kapitnikmatun iñuñnik. ⁶ Aasrii taipchunani uvluni iñuich pakakkisigaat tuqulıq aglaan paqitchumiñaitchaat. Tuqusrulıllapiagısigaluaqtut aglaan tuqulıq qimakkisiruq ilinıtñiñ.

⁷ Tarra qiññanich mitiglagaqtuat atriqagñiqsut tuttuqpaktun itqanaiyaatun anuyakiğmun; niaqunıtñi inniqsuq niaquğun liilaa kaviqsaaq manik, suli kigiñanich kigiñanısitun iñuich. ⁸ Suli ilinich nuyaqagñiqsut nuyanısitun ağnat, kigutiqaqhutin suli kigutinısitun lion-nat.

⁹ Satqagutiqaǵniqsut satqagutititun savilhatun, aasrii siaksrunniḡat israǵunisa inniqsuq siaksrunniḡatitun aksraliǵanisa tuttuqpagautit iḡugiakhutiḡ sukasriplutiḡ aḡuyakiǵmun.

¹⁰ Suli pamiuqaǵniqsut kapuutiqaqhutiḡ atripluǵich putyuutilǵich. Iliḡich atniagutiqaqtut pamiuḡiktigun, aasrii atniagiḡiruksrauplutiḡ iḡunḡik tallimani tatqiḡi. ¹¹ Ataniqaǵniqsut israǵulganik natiqsiḡaitchuam aḡmangun. Jew-ḡuruat atiqagḡiḡaat Abaddon-mik, aasriiḡi Greek-ḡich taggisiqaqḡuǵu Apollyon-mik, itnautiqaqtuaq Piyacquqtimik. ¹² Sivulliq nagliksaagun qaanisquq. Uvva malǵuk nagliksaagutik tikiḡiḡiaqtuk aquagun taavruma.

¹³ Tarani itchaksraḡat israǵulǵich niqliqsitchip-man qalǵuqtautiqaḡmiḡik, tusraaniqsuḡa nipinik sisamaniḡ iǵirḡunḡiḡiḡ tunillaǵviḡmiḡ piliuqtamiḡ maninḡmik kaviqsaamik ittuamiḡ sivuǵaani Agaayyutim.

¹⁴ Uqautiniǵaa itchaksraḡat israǵulǵich piqaqtuaq qalǵuqtautiqaḡmik, “Pituikkich sisamat israǵulǵich pituksimaruat kamanaqtuami kuḡmi Euphrates-mi.” ¹⁵ Tarra pituiǵaich sisamat israǵulǵich itqanaiqsimmatrixuat taavrumuḡa sassagḡiḡmun, uvlumunlu, tatqimunlu, ukiumunlu, tuqqutchiruksrauruanik piḡayuiḡitḡik iḡupayaat. ¹⁶ Aasrii tusraagiga kisirrutaat aḡuyaktit suli tuttuqpiraqtuat.

Iḡugiaktilaaqaǵniqsut 200,000,000-mik. ¹⁷ Suli qiḡiḡitka tuttuqpaich qiḡiḡquuraamni itna, tamatkua aquppiruat ilinḡitḡi satqagutiqaǵniqsut kaviqsaatun ikniqtun suli uquaqtatun sapphire-tun suli suḡaqpaluktun sulfur-tun. Aasrii

tuttuqpaich niaquḡich qinñaaqḡniqsut niaquḡisitun lion-nat, suli qaniḡitñiñ anniuḡaaḡniqsuq ikniq, itchiḡlu, suli sulfur. ¹⁸ Taapkunuuna piñasrutigun nagliksaaḡutitigun piñayuḡich iñuich tuqqutauniqsut iknikunlu, itchikunlu, suli sulfur-kun anniuḡaaqtuakun qaniḡitñiñ tuttuqpaich. ¹⁹ Tamatkua saḡḡiqḡniqsut qaniḡmikkun pamiumikkunlu. Pamiuqḡniqsut nimiḡiatun ittuanik niaquligaanik, aasrii atniaḡutiginigaich iñuḡnun.

²⁰ Suli kisiḡḡuqtat iñuich tuqqutaunḡitchuat tamatkunuuna nagliksaaḡutitigun isrummitqigunḡitchut savaaḡatniñ argagikkaḡmiḡ. Nutqautinḡitchaat putqataḡiqtiḡ tuunḡanun, aanguanunlu piliuqtanun kaviqsaanik qatiq-taaniglu maninḡun, patukpaḡniglu uyagaḡniglu qiruḡniglu, qinñitlaitchuanik tusraatlaitchuanikun-niñ pisrutlaitchuaniglu. ²¹ Naagaunniñ isrummitqigunḡitchut iñuaqtuqtauliḡmikniñ aḡatkuuliḡmikniñlu, sayuḡaliḡmikniñlu, tigliktuqtauliḡmikniñlu.

10

Israḡulik suli Imurat Makpiḡaurat

¹ Suli qinñiqtuḡa atlamik sapiḡñaaqtuamik is-raguliḡmik atqaqtuamik qilaḡmiñ, atnuḡaaqqaḡhuni nuviyamik, niaquḡutiqaḡhuni niggamik, kigiñaja qaumapluni siqinñiqtun, niuk iliplutik ayanḡaktitun ikniḡum. ² Ilaa tigummiaqḡniqsuq makpiḡauranik aḡmaruanik argaḡiñi, aasriiñ inillakkaa taliqpiich isigaḡni taḡiumun, suli saumiich isigaḡni nunamun. ³ Nipruaḡniqsuq nipitusrillapiaḡhuni,

atripluḡu lion-ḡum uḡiaḡuulangā. Tarraasrii nīpruaḡman, tallimat malḡuk katlulat nīpliqsut. ⁴ Tarraasrii tallimat katlulat nīpliqmata aglaksāḡataqmiuḡalu. Tusraagiga nīpi qīlaḡmiñ uḡautriga, “Aglasruḡaḡnagich uḡaḡikkāḡich tamatkua tallimat malḡuk katlulat, uḡautiginagitunniñ.”

⁵ Tarra israḡulgum qīñikkaḡma qīchaqtuam taḡiumīlu nunamīlu, israutigai argaḡni qīlaum tuḡaanun. ⁶ Akiqsruutigiruḡ ilaagun iñuuruakun taimuḡa isruitchuamun iñiqsiruakun qīlaḡmik, nunamīḡlu, taḡiumīḡlu, sulī uumaruaḡpayaanik taapkunani itna, “Tarani Agaayyutim atuumapḡayasrigai sivunniutigikkani. ⁷ Aglaan tarani uvluni tallimat malḡuata israḡulḡich nīpliqsitchisāḡataḡpan qalḡuḡtautmik Agaayyutim naanniāḡai kaḡiqsilḡunaitchuāt sivunniutini, uḡautigikkani savaktimiñun sivuniksriqirinun.”

⁸ Aasriiñ nīpim tusraakkaḡma qīlaḡmiñ uḡautilḡitchaḡa, “Utlautilitin tiggutyakkich makḡiḡaurat aḡmaḡsīmaruat argaḡiñi israḡulgum qīchaqtuam taḡiumīlu nunamīlu.” ⁹ Utlakapku israḡulik nīpliutigiga, “Qaiḡlakkich makḡiḡaurat uvaḡnun.” Aasrii nīpliutigaaḡa, “Tigulugich niḡikkich. Siḡḡlanḡulīḡisigaluaqtutin aḡiaḡupni, aglaan siḡḡnaāḡniaqtuḡ honey-tun qanipni.”

¹⁰ Aasrii tigukapḡich makḡiḡaurat israḡulgum argaḡiñiñ niḡigitka. Tarra qanīmni siḡḡnaāḡtut honey-tun aglaan tarra iirḡauraanikapḡich aḡiaḡuḡa siḡḡlanḡulīqsuḡ. ¹¹ Aasriiñ uḡautigaḡa, “Sivuniksriqiruksraulḡitchutin iñuḡiaktuatigun iñuktigun, nunaaḡqisigun, uḡautchisigun,

umialiktigunlu.”

11

Malguk ilisimarik

¹ Tarani aatchuusriaqaqtuna uuktuutmik ayaupiatun ittuamik, aasrii isragulgum uqautigaana, “Makillutin, uuktuḡun agaayyuvikpana Agaayyutim tunillaḡvialu, suli kisillugich iñugiaktilaanat taapkua agaayuruat tarani.

² Aglaan uuktuḡnagu silalliq katimmavik ittuag silataani agaayyuvikpaum. Taamna ilaginagu atakkii aachuutauruq Jew-ḡungitchuanun. Ilinisa tutmaluginiagaat ipqitchuaq nunaqqiq malḡukipiaq malḡunni tatqiñi. ³ Suli tuyuḡigisigikka malḡuk ilisimarikka, atnuḡaaqaḡutik miissunḡnik ukiḡhaanik. Aachuḡisigikka sanḡimik 1,260 uvluni sivuniksriqirautqulugik.”

⁴ Taapkuak malḡuk olive napaaqtuk suli malḡuk kialuuraqaḡviiktarra naparuak sivuḡaani Agaayyutaan nunam. ⁵ Aasriiñ kia iñuum atniḡniḡumigik taapkuak, ikniq anniuḡaḡniḡaqtuq qanḡakniñ, suli suksraunḡiḡaḡniḡaḡaik uumigiritik.

Kisupayaam atniḡniḡumigik taatnatchikun tuqqutauragaḡisiruq. ⁶ Taapkuak sanḡiqaqtuk umiksitḡalutik qilaḡmik sialukkumiñaiḡlugu uvlunḡiñi sivuniksriqilḡmiḡ, sanḡiqaqmilutik imḡich auguqtitalugich suli nuna qanusripayaamik iḡuillaḡutiqatitlaplugu, qanutupayaag akulaisigilugu pisukkumik.

⁷ Tarraasrii taapkuak naatpakku uqaqtauḡitḡik, iqsiñaqtuam niḡrugaaḡuum mayuḡtuam natiqsiñaitchuamiñ anḡmaniḡmiñ anḡuyyitigisigik aasrii akiḡilugik

suli tuqullugik. ⁸ Aasrii tuqunaruak timinik nalagisirik apqutaani nunaqqim, atannapsi kikiaktuutikkauviani. Iitqusiagun taamna nunaqqiq atrigigaa Sodom-um Egypt-um. ⁹ Tarani iñuich nunapayauramiñ nakitñapayaaq qiñigisigaich tuqunaruak timinik piñasruni uvluni uvlumlu avvanani. Tuvvaqtitchumiñaitchaichunniñ tuqunaruak timinik iluvigmun. ¹⁰ Iluqatin iñuich nayuutiruat nunami quviasruutigigaich tuquhakkun, aasriñ tuyuqtuutipmiplutin aatchuutinin avatmun. Quviasrullapiagniqsut atakkii taapkuak sivuniksriqirik ikuilliuqtitchiñiqsuk tamatkunija iñuuranik nunami. ¹¹ Tarra uvlut piñasrut avvaigmik ilaqaqtuat pianikmata Agaayyutim anigniñan iñuulhan isignigik taapkuak, aasriñ makitiqtuk. Iqsitchallapiagniqsut tamatkua tautuktuat taapkuñija. ¹² Aasrii tusraagaat nipituruaq nipi qilañmiñ uqaqtuaq iliniknun, “Qağgisitchik,” aasrii ilinik mayuqtuk qilañmun nuviyakun, uumiksrimiknun qiñiqtuagtutlutik. ¹³ Taavrumani sassagnigmi nuna aulapauraqtuq, aasrii qulinjuğutaa nunaqqim ulguruq, suli nunam aularuam iñuich tuqqutkai iñugiaktutilaalgich 7,000-tun. Aasriñ kisinjuqtuat tatamillapiaqhutin nangaiñiqsut kamanautaanik Agaayyutim qilañmiittuam. ¹⁴ Tarra tuglia nagliksaagutim pianiktuq. Uvva piñayuat nagliksaagutit aggiasriuraqtuq.

Tallimat Malğuinat Qalğuqtaun

¹⁵ Tarani tallimat malğuinat israğulgich qalğuqtautiqañmiñik nipliqsitchiñiqsuq. Aasriñ

sapigñaquat nipit qilañmiñ itnaqtut,
 “Uvakñaniñaglaan añaayuqautaa nunam
 añaayuqautigiliutigaa Agaayyupta suli Christ-
 ñan,
 aasrii ilaa aňalatçigisiruaq taimuña isruitçhua-
 mun.”

¹⁶ Suli iñuiññaq sisamat umialiñnat aquppiruat
 aquppiutaqpañmikñi sivuğaani Agaayyutim,
 sitquqhutiñ nangagaat Agaayyun, ¹⁷ uqaqhutiñ,
 “Ataniiq Agaayyuun Saññipayaaqaqtuaq, ittuami
 ataramik pakmalu,
 qaitchigiptigiñ quyyatmik,
 atakkii urriqsuğiñ kamanallapiaqtuaq
 saññiñ
 suli aňalatkaqsigitin iñupayaat.

¹⁸ Iñuñi nunam qinnallapiaqtut,
 aglaan qinnautaiñ tikitçuaq atanniq-
 suiviksrağlu tuqunaruapayaanik.

Pakma akiliigaqsirutin savaktigikkapnik
 sivuniksriqirinik ipqiqsittuanıglu,
 suli taluqsiruanik atigikkapnik ka-
 manaiññaanlu kamanaññaanlu.

Suli piyaqquğniagitin tamatkua piyaqquqtairaut
 nunamik.”

¹⁹ Tarani agaayyuvikpaña Agaayyutim
 aňmaqtuq qilañmi, aasrii suluun imalik sivun-
 niuğutaanik qiñiğnaqsiruaq iluani agaayyuvikpañan.
 Tarani ikniqpalagaqtuq katlulauraqhuniļu, suli
 nuna aulapluni, atqunallapiaq natatquğnaqhuniļu.

12

Ağnağlu Tiritchiaqługlu

1 Tarra atlayuağnaqpauraqtuaq sagviğñiqsuq qılaŋmi, sua-una ağnaq atnuğaalik siqñiğmik, aasrii tatqiq ataaniitluni isiganñi, sulii niaquğmiñi niaquğutiqaqhuni qulit malğunnik uvlugianik. 2 Iğñiyasriñiqsuq. Iğialaugaqtuq atniğñaliutiplugu iğñisuum. 3 Aasriisuli sagviqsuq atla atlayuağnaqpaktuaq qılaŋmi. Tarrali, kamanaqtuaq kaviqsaaq tiritchiaqluk tallimat malğunnik niaqulik aasrii qulinik nagrulik sulii tallimat malğuiñik niaquğutilik niaquğmiñi. 4 Ilaan pamiunjan salikuğniğai piñayuiñich uvlugianñi qılaum aasriñ iksautigiplugich nunamun. Tarra tiritchiaqluk makittuq sivuğaananun ağnam iğñiyasriuram niğisuklugu ililğaana anirgauraqpan. 5 Ağnaq iğñirur aņugauramik aņalatchiruksramik savilhamik ayaupiamik, aglaan ağnam ililğaana nuqitauruq Agaayyutmun aquppiutaqpananunlu. 6 Tarakna ağnaq aullauruq suviksrailaamun, iniksriukkananun Agaayyutim ilaanun. Tarani munagigisiñiğaat 1,260 uvluni.

7 Tarra aņuyyigñiqsut qılaŋmi. Michael-lu israğulinilu akilliutiniqsut tiritchiaqlunmun. Tiritchiaqluk aņuyakmiuq israğuliktuummağmi. 8 Aglaan tamatkua akiilikkaurut iniksraqatqikkumiñaiqhutin qılaŋmi. 9 Tiritchiaqlukpauraq igitauruq atmun, taamna taimaknaqtaq nimigiaq, atiqaqtuq tuungagmik Satan-miglu, kinnitñiktuaq iñupayaanik nanipayaaq. Igitauruq nunamun israğuliktuummağmi. 10 Aasrii tusraaruņa nipitullapiaqtuamik nipimik uqaqtuamik qılaŋmi,

“Pakma tikitchuq anniqsuğiana, sanjialu,

an̄aayuqautaaļu Agaayyutipta suli
 an̄alatchisaa Christ-ŋan,
 atakkii taamna patchisiqutri aniqatiuptiknik
 sivuġaani Agaayyutipta uvlumiļu unnuamiļu
 igitauruq atmun.

¹¹ Ilin̄isa akiiligaat aun̄agun ipnaiyaam
 suli il̄isimarauġmiktigun Agaayyutim
 uqałhanik,
 atakkii sugingitkaat tuqqutauniksraqtiŋ.

¹² Taatnamik quviasrugitchi, qilaak
 suli iluqasri iñuuruani qilaŋmi.
 Nakliun̄! Nagliksaaġun itkisiruuq iñun̄nun nunami
 taġiumiļu ittuanun,
 atakkii tuunġaum tikitkaasri qinnautiq-
 paŋmigun
 il̄isimaplugu sivikitchuami piviqalı.”

¹³ Uvvaasriiñ tiritchiaqłuum il̄itchuġikami
 sin̄jitautilaaġmiñik nunamun, maliqsruaqsiñiġaa
 aġnaq iġñiruaq aŋugauramik. ¹⁴ Aasrii aġnaq
 qaitchikkauniqsuuq israqquknik tiŋmiaqpaum
 tiŋitquplugu nimigiamiñ suviksrailaamun,
 pamatchiġviksraŋanun piñasruni ukiuni avvaġmik
 il̄aplugich. ¹⁵ Uvvaasriiñ qaniġmigun nimigiqluk
 anitchiñiqsuq imiġmik kuuktun ulirrutis-
 rukkaluaqługu aġnaq, aullautitqugaluaqługu
 ulittuamun. ¹⁶ Aglaan nunam ikayuġaa aġnaq
 aŋmaqlugu qaniġikkani. Iigaa kuuk tiritchiaqłuum
 anitaŋa qaniġmigun. ¹⁷ Tarani tiritchiaqłuum
 qinnautillapiāġaa aġnaq, aasrii aullaqhuni
 aŋuyyiāġai kisin̄ŋuqtauruat aġnam kiñuvian̄i,
 tamatkua tupiksriuat tillisaiñik Agaayyutim
 suli uqautiqaqtuat Jesus Christ-mik. ¹⁸ Aasrii
 tiritchiaqłuk qichāġniqsuuq siñaani taġium.

13

Malguk Niğrugaaqluuk

¹ Aasrii qiñiqtuŋa niğrugaaqluŋmik mayuqtu-amik tağiumiñ tallimat malgũŋnik niaqulik qulinik nagruliglu. Niaquğutiqaqmiuq qulini nagruŋmiñi, suli niaquğmiñi atiqaqhuni pisaanŋatauruanik.

² Aasriisuli niğrugaaqluk qiñikkağa atriqaqtuq leopard-mik, isigaqaqhuniasrii akłam isiganisun, aasrii qanğa lion-ŋum qanğatun itluni. Tarra tiritchiaqluum aatchuğniğaa niğrugaaqluk sanŋimiñik, aquppiutağmiñiglu, kamanaqtuamiglu aŋalatchiğmiñik. ³ Qiñigiga ilaŋat niaquŋiñ niğrugaaqluum ikiliqsimaruaq liilaa tuqusrimaplugu, aglaan ikinja mamisrimaniqsuq. Iñupayaam nanipayaaq quviğusruutiginiğaa maliklugulu. ⁴ Iñuich purviginiğaat tiritchiaqluk aatchuqtuaq aŋalatchiğmiñik niğrugaaqluŋmun suli purvigipmigaat niğrugaaqluk uqaqhutin, “Kamanagñiaqpat taamna niğrugaaqluk! Suli kia aŋuyakkumiñaqpaŋ akillililuglu?”

⁵ Suli niğrugaaqluk uqaqtitauniqsuq pigiillapiaqtuanik pisaanŋatinik aŋalatchitquplugu malgũkipiaq malgũŋni tatqiñi. ⁶ Taavruma aŋmaqlugu qanni uqamaqluutiniğaa pisaanŋatinik akitñaqtuqlugu Agaayyun ilaan atqalu iñuuniagvialu taputiplugich iñupayaat nayuutiruat qilaŋmi. ⁷ Ilaa aŋuyaktitauniqsuq ipqiqsitanıñik Agaayyutim akiillilugich. Suli qaitchikkauruq sanŋimik aŋalatchiğmik qanusripayaanun iñuŋnun atlakaagiiñik uqautchilinñunlu, iñuŋitñun nunaacqipayaat. ⁸ Aasrii iluqağmiŋ iñuich nunami purvigigisigaat niğrugaaqluŋmun,

iñuich atinich aglaksimaitchuanun Ipnaiyaam
 Tuqqutauruam makpigaañitñi iñuuruatigun
 sivuani nuna iñiqtañaiñjaan. ⁹ Kiñapayaaq
 siutiqaqtuaq ki tusraali.

¹⁰ Kiñapayaaq sivullikkaugumi tigutaañuñgmun
 tigutaañuñmuniaqtuq.

Kiñapayaaq tuqqutauruksraugumi savikpakun
 savikpakun tuqqutaugisiruq.

Tarra taatniitpan Agaayyutim iñuñi
 iglutuutiruksaurut ukpiqsriñiqaqtuiñañuñ.

¹¹ Tarrasuli qñilgitchuñja atlamik
 niñrugaañuñmik sagviqsuamik nunamiñ.
 Malñuñnik nagruqañniqsuq ipnaiyaatun aasrii
 iqsiñuñuñmik nipiqañhuni tiritchiañuñkun.

¹² Añalatchiruq sivullium añalatchiñhagun
 niñrugaañuum takkuani. Purvigipkañniñgai
 iñupayaat nunami sivulligmun niñrugaañuñmun,
 ikiliqsimaruumun aasriiñ mamititaupluni.

¹³ Ilaa savaaqañniqsuq kamañuñuñmik
 quviqnañuñmik, ikniqunniñ kataktitlugu
 qilañmiñ nunamun takkuatni iñuich. ¹⁴ Aasriiñ
 kinnitñiñniqsuq iluqaitñik iñuñnik iñuuruaniñ
 nunami tamatkunuuna quviqnañuñuñmik
 savaağikkañmigun takkuani sivullium
 niñrugaañuum. Uqautiniñgai tamatkua iñuich
 nunami iñiqsitquplugich atrinaniñ taavruma
 niñrugaañuum ikiliqsimaruum savikpakun
 iñuupluniñsuli. ¹⁵ Ilaan iñuñuñsritkaa atrinaniñ
 niñrugaañuum suli atrina niñrugaañuum
 uqatlapkañuñmik. Tamatkua putchungitchuñ
 kamaksrisungitchuñuñ atrinaniñ niñrugaañuum
 tuqqutaupkañniñgai. ¹⁶ Suli taavruma

nalunaitmiutchiqsinniagai qaunjisigun iluqaisa iñuich kamanaitchuat kamanaqtuatlu, umial-guruatlu ilaippauruatlu, savaktaagruungitchuatlu savaktaagruuruatlu, talliqpiagun arganjisa naagaqaa. ¹⁷ Aasrii kiñaliqaa tauqsigumiñaitchuq naaga tunniuqqaiyumiñaitchuq, kisiminaglaan tamatkua piqaqtuat nalunaitmiutamik atigikkanjanik niğrugaaqłuum naaga kisirrutaanik atqan. ¹⁸ Uvva taamna kalipsiksuq suli iñupayaaq kanjicsisigaqtuksrauruq. Iñuum kanjicsitłaruam kisilliuñ kisirrutaa niğrugaaqłuum. Taamna kisirrutigigaa iñuum, aasrii kisirrutigaqtuq 666-mik.

14

Atuutaat 144,000 Annautikkauruat

¹ Tarani qiviaqama qinīgiga ipnaiyaaq makitaruaq qimigaanani Zion-ñum. Piqatigañiqsuq 144,000 iñuñnik piqaqtuanik atigmiñik Aapamilu atqanik aglausimaruanik qauğmikni. ² Aasrii tusraaruña nipinik qilañmiñ nipaaton quğluqtaqpaum katlulaqpauraqtuamlu aasriisuli nipaaton atuqtuuraqtuat nuqaqtinik atuqtuuramiknik. ³ Ilinich atuqtut nutauruamik atuutmik sivuğaani aquppiutaqpaum suli sivuğaati sisamat uumaruatlu umialinnatlu. Aasrii kia-unniñ iñuum ilitchumiñaiñīgaa taamna atuutaat aglaan kisimin taapkua 144,000 iñuich tasukkauruat nunamiñ. ⁴ Taapkua iñuich qaunagirut inmiknik atlatuğmiñ, atakkii tuvaaqataitcut. Ilinisa malinigaat ipnaiyaaq napmupayaaq aullaqman. Taapkua tasuqsimakkaurut akungatniñ iñuich auñagun ipnaiyaam. Suli taapkua

sivulliurut qaisaksrauplugich Agaayyutmun ipnaiyaamunlu. ⁵ Uqaqamin sagluuqtuatlaitchut. Patchisiqutinagumiñaitchut sivuğaani Agaayyutim, atriplugich iñuktitun taqsraqtaïlaatun.

Piñasrut Israğulgich

⁶ Tarani qiñiqtuņa atlamik israğulinmik tiņmiruamik qutchikhuni qilaņmi isruitçuamik tusraayugaagiksuaqağniqsuaq uqautiksrağmiñik tamatkunuņa nayuutiruanun nunami, qanusripayaanun iñuņnun atlakaagiiñik uqautchiliññun, iñuñitñun nunaaqqiqpapayaat. ⁷ Uqaqtuq nipitusrillapiaqhuni, “Talugsrisitchi Agaayyutmik kamaksruğlugu, atakkii tikitchuq sassağnik atanniiviksraņa. Purvigisriuņ ilaa iñiqsiruaq qilaņmik nunamiglu tağiumiglu suvliktuağuraaqtuaniglu.” ⁸ Atlam israğulgum malinığaa uqaqhuni, “Suksraunğikkauruq, kamanaqtuaq nunaaqqiq taggisqaqtuaq Babylon-mik suksraunğikkauruq, atakkii kinniplugich iñupayaat nunami killuqsagtinnığai iņmiñun, imiliqtitlugich iñupayaat sayuñahan saņņiruamik wine-naņanik.” ⁹ Atlasuli piñayuak israğulik maliguutipmiuq taapkuņnuuna uqaqhuni nipitusripluni, “Uvva, kisupayaam iñuum purvigigumiuņ niğrugaaqluk atriñalu akuqtuqlugulu nalunaitmiutaņa uuma qaumigun naagaqaa argaņmigun, ¹⁰ taavruma iñuum imiğisipmigaa wine-naņa qinnautaan Agaayyutim, kuvikkauruq avuïlaaq qallutaanun ilaan qinnautiqpaņan. Taamna iñuk nagliksaaqtitaugisiruq iknikun sulfur-kunlu sivuğaatni ipqitchuat israğulgich suli sivuğaani ipnaiyaam. ¹¹ Aasrii itchiulanğa ikniğum

nagliksaagtitauruatigun mayuqtuaġisiruq taimuġa isruitchuamun. Ilinich iñiqtuiaġisaviitchut uvlumi unnuamiġu, tamatkua putqataqtuat niġrugaaqġunmun atrinjanunlu, sulis kisupayaag akuqtuiruag nalunaitmiutanjanik atqaniglu.”¹² Uvvaasriiñ ipqiqsittuat iglutuutiqaqtuksraurut, tamatkua tupiksriruat tillisaiñik Agaayyutim sulis ukpiqsriruat Jesus-mik. ¹³ Aasriiñ tusraaruġa nipimik qilañmiñ uqaqtuamik, “Aglagiñ. Quvianamiurut tuquniaqtuat uvakñaniñaglaan tuniqsimahiġmiktigun Ataniġmun.” “Tarrallapiaq! Ilinich minguiqsiagiisirut savaaġmikniñ sulis akuqtuġisigaich akiññaktaatin savaaġmiktigun.” Taamna irrusriq uqautigikkaġa.

Kiprivik Katitchivigli Nunami

¹⁴ Tarani qiniqtuaqtitluġa qiniqtuġa qatiqtaamik nuviyamik, aasriiñ una aquppiugaqtuag qaani nuviyam inniqsuq iġniġatun iñuum. Niaquġmiñi maninmik kaviqsaamik niaquġutiqaġniqsuq, sulis arganmiñi saagaġniqsuq ipiktuamik kipritmik. ¹⁵ Sulis atla israġulik aniruq agaayyuvikpañmiñ, tuqġuqhuni taavrumuġa aquppiruamun nuviyami, “Tigulugu kiprisin kipriiñ, atakkii katitchiviksraq tikitchuq. Pinjuqtuat asriat katinnaqsirut nunami.” ¹⁶ Tarra taavruma aquppiruam nuviyami atuqsaga kiprisini nunami, aasrii nunami pinjuqtuat asriat katitlugich.

¹⁷ Tarani atla israġulik anilġitchuq agaayyuvikpañmiñ ittuamiñ qilañmi, ilaaptuq kiprisiqaġmiñiqsuq ipiktuamik. ¹⁸ Aasriiñ atla israġulik amakñaqtuq tunillaġvinmiñ sanñiaqtuag anjalatlaplugu ikniq. Nipruaqtuq nipitusripluni

taavrumuᵅa tigummiruamun ipiktuamik kipritmik uqaqhuni, “Atuᵅuᵅ ipiktuaq kipriñ, aasrii katillugich asriat siigñaqtuat nunamiñ, takku asriat pinnullapiaqtut.” ¹⁹ Tarra israᵅulgum kiprisautigigaa kiprisini nunamun. Katitkai asriat nunamiñ igitlugich misriqqivikpauranun qinnautaan Agaayyutim. ²⁰ Misriqqivium imaña tutmiqataᵅigaaat silataani nunaaqqm, aasriiñ auk maqiruᵅ misriqqiviñmiñ uᵅasriksilaañ 200 mile-latun aasriiñ ititilaaliqhuni tuttuqpaum qaᵅluᵅutiknunaglaan.

15

Israᵅulgich Anᵅalatchiruat Iᵅuilliuᵅutiᵅpauranik

¹ Qiñiqtuᵅa atlamik atlayuaᵅnaqtuamik qilaᵅmi kamaᵅqhuni quviᵅnaqtuamik. Tallimat malᵅuk israᵅulgich piᵅaᵅniqsut tallimat malᵅuᵅnik iᵅuilliuᵅutiᵅpauraksranik. Aqulliqsaanurut atakkii qinnautaa Agaayyutim nuᵅitchaaᵅutiᵅaqtuᵅ taapkuniᵅa.

² Tarani qiñiqtuᵅa taᵅiumik taᵅᵅaqtuutitun liilaa ilaratun ikniᵅmik suli taapkuniᵅa akimaruanik niᵅrugaaᵅluᵅmiñ suli atriᵅaniñ kisirrutaaniñlu atᵅan. Qichaᵅniqsut siñaani taᵅium ittuam taᵅᵅaqtuutitun, tigummiᵅluᵅich nuᵅaᵅtilgich atuᵅtuurat Agaayyutim aatchuutai. ³ Iliᵅisa atuᵅaᵅaat atuutaa Moses-ᵅum savaktaan Agaayyutim suli atuutaa ipnaiyaam uqaqhutiᵅ, “Kamaᵅaqtut quviᵅnaᵅhutiᵅlu savaatin,

Ataniiq Agaayyuun Saᵅᵅipayaaᵅaqtuatiin.

Nalaunᵅaranurut suli ilumutuurut piᵅᵅusritin,

Umialigiplutin iñuich nunaaqᵅiᵅpaᵅni.

⁴ Ataniiq, kia taluġingitkisivatin
kamakkutiqaġlugulu atigikkan,
atakkii kisivich ipqitchuanurutin.

Iñuich nunaacqipayaaniñ agġiġisirut purvigilutin,
atakkii qiñiġniġaich iluqaġminj suraġautitin
nalaunjaruat.”

⁵ Taavruma aquagun qiñiġniġiga
ipqiñiġsrauruq ini agaayyuvikpañmi
qilañmiittuami añmaġataqtuaq. ⁶ Aasrii
tallimat malġuk israġulġich anirut agaayyu-
vikpañmiñ, piqaqhutinj tallimat malġuñnik
iñuilliuġutiqpauraksranik, atnuġaaqaqhutinj
salumaruanik qaummaġiksaanik ukiñhaaġiksaanik,
suli tapsiqaqhutinj maninmik kaviqsaamik
satqañmiktigun. ⁷ Tarra ilaḡata sisamat uumaruat
aatchuġai tallimat malġuk israġulġich tallimat
malġuñnik piḡalunik kaviqsaamiñ maninmiñ
piḡianik immaukkaqtuanik qinnautaanik
Agaayyutim iñuuruam taimuḡa isruit chuamun.
⁸ Aasrii agaayyuvikpak immaukkaqtuq
itchimik kamanautaanin sañḡianiñlu
Agaayyutim. Kiñauñniñ iñuk isitlayumiñaitchuq
agaayyuvikpañmun naatchigaluaqnaġich tallimat
malġuk israġulġich taapkuñiḡa tallimat malġuñnik
iñuilliuġutiqpauranik.

16

Iḡligaurat Imalġich Qinnautaanik Agaayyutim

¹ Tarani tusraaruḡa nipituruamik nipimik
taavrumaḡa agaayyuvikpañmiñ uqaqhuni
taapkuñuḡa tallimat malġuñnun israġuliñnun,
“Kuvvityaqsiġin nunamun imanich iḡligaurat

qinnautaa Agaayyutim.” ² Tarra sivulliq isragulik aullaqtuq kuviplugu iluligaurani nunamun. Tarraasrii tatamnaqtuat atniḡñapiaḡataqtuatlu killiḡruat ilirut iñunun piqaqtuanun nalunaitmiutanjanik niḡrugaaḡuum purvigiplugulu atrija. ³ Tuglian isragulgum kuviñiḡaa iluligaurani taḡiumun. Tarra iliruq liilaa auna tuqunaruam iñuum, aasrii uumarupayaat taḡiumi tuquplutiḡ. ⁴ Piñayuaknik isragullak kuviñiḡaa iluligaurani kuunun suvliktuaḡuraaqtuanunlu. Suli tamatkua imḡat auguqtuq. ⁵ Tarra tusraagiga isragulik aḡalataruaq imiḡmik uqaqtuaq,

“Nalaunḡapiaqtutin atanniikavich taatna,
 ilvich ittuami ataramik pakmalu
 ipqitchuamilu.

⁶ Atakkii iñuich maqipkaiñiqsut aunaḡatnik ipqiḡsituatlu sivuniksriḡirautlu,
 aasriili aatchuḡitin aunaḡmik imiḡaksraḡatnik.
 Taatnagaksrauruttakku.”

⁷ Suli tusraaruḡa nipimik tunillaḡviḡmiñ uqaqtuamik,

“Aa, Ataniiḡ Agaayyuun Saḡḡipayaaqaqtuatiin,
 atanniḡsuutitin ilumutuurut
 nalaunḡapiaqhutiḡ.”

⁸ Sisamaḡata isragulgich kuviñiḡaa iluligaurani siḡiñiḡmun. Tarakḡaaglaan siḡiḡum uunaḡan iñuich uunniḡipkaḡniḡai atniluutiḡaḡḡugich. ⁹ Suamaruam uunaum iñuich ikigai. Aasriisuli taimaḡuutiḡiḡaat atḡa Agaayyutim ihuilliḡuḡitiḡpauraḡtitchiruam, suli isrummitḡiḡiḡitchut kamakkutiḡaḡuḡlugu kamanautaa.

10 Tallimanat israğulgich kuvisiruq iluligauragmiñik aquppiutanun niğrugaaqluum, aasrii añaayuqautaa taaqsillapiaqtuq. İñuich kinmağaich uqqatin atniğñaqpagitlutin
 11 taimaqhuutiplugu Agaayyun qılanmiittuaq pisigiplugu atniğñatin killiğruatinlu. Naagasuli mumiguliñgitmiut pigiitchuaniñ savaagmikniñ.

12 Itchaksranat israğulgich kuvisiruq iluligauragmiñik kuukpauranun Euphrates-ηum, aasrii taamna kuuk paligñigaa itqanaiqsaaqlugu apqutiksranat umialinich kivaknam tunaanıñ.

13 Tarraasrii qiniqtunja piñasrunik salumaitchuanik irrutchiñik liilaa nağaayinik anniugaqtuanik qanganiñ tiritchiaqluum suli qanganiñ niğrugaaqluum suli qanganiñ tanigilaaqtuam sivuniksriqirim.

14 Taapkua irrusriqlunich tuungaum savaaqaqtut quviqnaqtuanik. Taapkua piñasrut irrusriqluich aullaqaqtut umialipayauranıñun nunam nanipayaaq, atautchimuktitchaaqlugich anıyuaquplugich kamanaqtuami uvluani Agaayyutim Sanıpayaaqaqtuam.

15 (“Naalağnisitchi! Aggiğñaqtunja atrilugu tigliniaqti. Quviasruktuq iñuk itqummaağiksuaq qaunagiplugich atnuğaani. Tarrakii aullağumiñaitchuq atnuğailağuni suli kannugilugu atnuğaisilaani.”)
 16 Taapkua irrusriqluich katinnigaich atautchimun inimun taiyuutiqaqtuamun Armageddon uqautchisun Hebrew-t.

17 Tallimat malğuaata israğulgich kuviñiqsuq iluligauragmiñik silamun. Tarraasrii kamanal-lapiağataqtuaq nipi nipliqsuq aquppiutaqpanmiñ agaayyuvikpanmi uqaqhuni, “Naatchirut.”

18 Tarani tusraqnaqtuq katlulat, ikniqpalagaqhuni sulı nuna ilıqsraqpauraqhuni. Qanaunniin taatnatun nuna ilıqsranqangitchuq. Taamna nunam ilıqsraqpauralha suananiqsrauruq nunam aullaqniivianiñaglaan. 19 Kamañaqtuq nunaqqıq avguqniqsuq piñasruutluni, sulı nunaqqıch nunami piyaqqukkaurut. Agaayyutim itqagıgaa kamañaqtuq Babylon qaitchuklugu qallugauraq immaukkaqtuq wine-nanjanik, tarra ilaan tatamañaqtuq qinnautaa. 20 Sulı qikiqtapayaurat piiqsut inqıpayauratlu paqinnatqıkkumiñaiqhutin. 21 Sulı natatquqnaqpaurat kataktut inunun qilanjmiñ uqumaisilaaqaqtuat 100-pound-tunlaa. Aasrii inuich taimaqhuutigaat Agaayyun piqutigiplugu iluillıuqutiqpauraq natatquqnatıgun, taamna iluillıuqutiqpauraq tatamañaqpagıtıuni.

17

Akiisuqpaglu Niqrugaaqtuglu

1 Tarani ilanjat tallimat malguk israqulqich piqaqtuat tallimat malgunıq iluligauranik uvamnukhuni uqautigaanja, “Ki. Qiniqtitkisigikpiñ tatapsausriaksranjanik akiisuqpaum aquppiruam inuigiaktuani imigni. 2 Umialıñi nunam sayunaqatiqagıniqsut taavrumıña akiisumik, sulı iluqatin inui nunam imiligıniqsut imiqhutin wine-mik sayunajhanik akiisum.” 3 Uvvaasriin Ipqitchuamun Irrutchimun anjalatitluna israqulgum aullautigaanja suviksrailaamun. Aasriin qiniqtunaja agnamik aquppiruamik qanani kavvigiksaam niqrugaaqhuum aglaqaqtuam pigiitchuamik pisaanjanıq iluqaani qaamiñi.

Taamna niġrugaaqluk tallimat malġuġnik niaquqaqtuq suli qulinik nagruqaqhu. ⁴ Aġnaq atnuġaaqaġniqsuq qiññaġiksuanik tunjaqtaanik kavviġiksaaniglu, suli qiñiyunaqusriqsuqhu ni maninmik kaviqsaamik suli akisuruanik uyaġauraanik suli qatiqtaanik sunjauraqpaġnik. Arġanmiñi tigummiñiqsuq qallutmik piġiuqtamik maninmiñ kaviqsaamiñ immaukkaqtuamik naġġunallapiagaqtaqtuamik atuummiruanik sayuġaġimigun. ⁵ Aġnam qaunani aġlaqaġniqsuq atigmik kañiqsilgunaitchuamik,

“Babylon, kamañaqtaaq,
Aakaġat Akiisut

naġġunallapiagaqtaqtuapayaatlu nunamiittuami.”

⁶ Tarra qiñiġiga aġnaq imiliqsuaq auġatnik ipqiqsittuat suli auġatnik tuqqutauruat pišigipluġu ukpiqsriġiqtiġ Jesus-mik.

Qiñiqapku aġnaq atqunaq quviġusruktuġa

⁷ Aasrii israġulgum uqautigaaġa, “Su-vaata quviġusrukpiġh? Uqautigisiġikpiñ kañiqsilgunaitchuanani aġnam suli taavruma niġrugaaqluum usriaqsiġvian, niaquqaqtuam tallimat malġuġnik nagruqaqhuñlu qulinik.

⁸ Niġrugaaqluk qiñikkan itkaluaqtaaq inġiqsuq pakma, suli mayuġumaaqsiruq natiqsiñaitchuamiñ aġmaġnimiñ aasriiñ piyaqquġvinmuktuksrauluni. Iñuich iñuuruat nunami tamatkua atinich aġlaksimaitchuat makpiġaanani iñuulhum iñiqtaulġataġhaniñaglaan nunam quviġusrukkisirut qiñiġumitruġ niġrugaaqluk itkaluaqtaaq suli inġiqhuñi pakma suli saġvitqikkisipluni iġlaatniġu. ⁹ Iñuk kañiqsisuktuaq taavrumiġa isrumatuliqaqtuksrauruq Aġaayyutmiñ. Tallimat

malguk niaqut tallimat malguk qimigaañurut taavruma ađnam aquppivigikkani. Tallimat malguk umialgupmiuttuq. ¹⁰ Tallimat umialgich umialgunaiđñiqsut, atausriq umialgusugaaqhunisuli, suli atla aggiqsagumapluni. Taimma aggiđumi umialguurallakkisigaluqaqtuq sivikitchuami pivinmi. ¹¹ Aasriili niđrugaađluk itkaluqaqtuq ingiqhuni pakma, taamna tallimat piñayuđigaat atangich aglaan ilagigaat tallimat malguk atangich. Suli piyaqquđvinmukkisiruq. ¹² Aasriin qulit nagruich qiñikkatin qulit umialgurut akuqtuimaitchuatsuli aňalatchiiksramik umialiktiton, aglaan sanñijađumaagtut umialiktiton sivikitchuami pivinmi piqatigilugu niđrugaađluk. ¹³ Taapkua atautchiiñamik sivunniutiqaqtut, suli qaitkisigaat sanñigikkaqtin aňalatchiiksraqtinlu niđrugaađlunmun. ¹⁴ Ilinich anuyyiagisirut ipnaiyaamun aglaan ipnaiyaam akiiligisigai, atakkii Ataniđigaat atangich suli umialigigaat umialgich, suli tamatkua piqatauruat ilaani tuđuutiqaqtut piksraqtaanuplutiñ suli tuniqsimaplutiñ.”

¹⁵ Aasriin isragulgum uqautigaana, “Imđich qiñikkatin akiisum aquppivigikkani, tamarra iñuich iñugiallapiaqhutiñ nunaacqipayauraniñ uqausriqaqtuat atlakaagiiñik. ¹⁶ Suli qulit nagruich qiñikkatin suli niđrugaađlum uumigiagutigisigaat akiisuq. Ilinisa aatkisigaat suurapayaaniiñ unillugu atnugaillaq aasriin niđipmilugu timaa ikipkaqmilugu ikniđmik. ¹⁷ Atakkii Agaayyutim kipiđniugutiqaqtinnigai taniđuklugich ilaan

sivunniutini atausrinᑎuqulugillu qaitchitqulugillu ilinich anjalatchiᑎiksranatnik umialiktitun niᑎrugaaᑎᑦmun, Agaayyutim uqaᑎi immiuma-nialhatnunaᑎlaan. ¹⁸ Aᑎnaq qiᑎikkan nunaaqqiᑎigaa kamaᑎaqtuaq atanniᑎsimatniktuaq umialinᑎitᑎik nunam.”

18

Babylon Suksraunᑎikkauruq

¹ Tamatkua aquatigun qiᑎiᑎᑦᑎa atlamik isragulinᑎik atqaqtuamik qilᑎmiᑎ anjalatchiᑎiᑎpauraqaᑎhuni, aasriᑎ iluqaan nuna qaummaᑎiksipaᑎaa qaumanigᑎiᑎik. ² Tarra nipruaᑎniᑎsuq itna,

“Babylon kamaᑎaqtuaq suksraunᑎikkauruq, tarra ilumutuuruq!

Inigiliutigaat tuunᑎaillu qanusripayaatlu ir-rusriᑎiᑎich

sulipsuuq qaayugᑎaqtuapayaatlu uumiᑎaqtuatlu tiᑎmiaᑎruich.

³ Babylon qaitchigai wine-mik iᑎᑎich nunaaqqi-payaat imiliᑎtitlugich

sayuᑎaᑎhan saᑎᑎiruamik wine-naᑎanik.

Umialinᑎi nunam sayuᑎaᑎatiginigaat ilaa,

suli tauᑎsiᑎᑎiaᑎᑎiᑎiᑎiᑎ nunam umial-gugvigiᑎlugu

umialgutitigun akuᑎtukkaᑎich ilaan atugauᑎhagun.”

⁴ Tarra tusraapmiᑎa atlamik nipimik qilᑎmiᑎ uqaqtuamik,

“Iᑎᑎmaᑎ, annisitchi taavrumaᑎᑎa nunaaqqiᑎiᑎiᑎ.

Ilipsi ilauruksraunᑎitchusri killuᑎsautaiᑎi,

- piqataungitchumausriili ihuilliugutiksrautaiñi.
⁵ Killuqsautai iñugiaktut qutchiksiplutiñ qilaktun,
 suli Agaayyutim itqağigai savamaqhuutai.
- ⁶ Utiqtitchivigisriun Babylon qaisañatun
 ilipsitñun,
 akiliglugu malğuktun ilaan savaañigun,
 immiglugu qallugauraña malğuktun ilaa imik-
 sriuqmatun ilipsitñun.
- ⁷ Atqunallapiaqlugu inmiñik kamagiruaq
 iñuuniugaqmiuq susrunğisaallapiaqhuni.
 Pakma aatchuqsiun nagliksaağutiksramik
 alianallapiaqtuamiglu.
 Atakkii uqaqtuq inmiñun,
 ‘Uvaña aquppiuraagisiruña ataniqtun.
 Uilgaangitmiuña.
 Ilitchuqsriyumiñaitchuña alianamik.’
- ⁸ Taatnaqlugu ihuilliugutiqpauraksrañiñ tikitkisigaat
 atautchimi uvlumi,
 tuqułhum, alianamlu, kakkaagñamlu.
 Suli ikigisiruq ikniğmik,
 atakkii Atanguruaq Agaayyun sapigñaqtuq
 atanniiruaq ilaanik.”
- ⁹ Tarraasriiñ umialiñisa nunam
 sayuñaqatiqaqtuat akiisumik pisuñnautaigun
 qiagisigaat alianniugutigilugu taamna ağnaq
 qiñigumitruñ isia ikualaniñan. ¹⁰ Qichagisirut
 unasriksilutiñ sivuugagilugu ilaan nagliksaaqti-
 taułha uqağutiñ,
 “Nakliun, nakliun, ilvich Babylon, kamanaqtuaq
 nunaaqqiğ,
 sanñiqagaluqtuaq nunaaqqiğ.
 Atautchimi sassagñigmi anas-
 riñjuqsakkauñaniktutin.”

11 Uvvaasriiñ tauqsigñiutilgich nunapayaami qiarut kiñuvğuplugu ilaa, atakkii tarakñaaglaan kimikunniiñ tauqsiqsiksraigñiqsuq suuranjitñik.

12 Suuraqpaurat kaviqsaatlu qatiqtaatlu maniich, akisuruatlu uyağauraat, qatiqtaatlu suñauraqpaich, ukiñhaagiksaatlu suli ukiñhaat tuñuaqtaatlu, siluillu kavvigiksaatlu, qanusriñimaatlu ayuğnaqtuat qiruich, qanusriñimaat suurat tuugaaniñ, akisuruatlu qiruich, patukpailu, saviñhatlu, uyağailu siqquqtatun, 13 sinimatlu, avuugutit, tipragiksautit ikipkaqlugich, myrrh-lu, frankincense-lu, wine-nat, uqsrut, mukkaagiksaat, mukkaaksratlu, niğrutitlu, ipnaich, tuttuqpaich, tuttuqpagautilu, suliunniiñ iñuuruat iñuich. 14 “Asriatluunniiñ kipigñiuğutigikkatin piqsut ilipniñ, suli suura-payaatin akisuruat qiñiyunaqtuatlu taimmaurut ilipniñ, aasrii sumiunniiñ paqitchumiñaigitin.”

15 Tauqsigñiutilgich tamatkuniña suuranik umialguqtuat taavrumakña ağnamiiñ qichagisirut uñasriksuami, sivuugagilugu nagliksaaqtitaulha alianapiaqtuamik qialutiñ, 16 uqağutiñ,

“Nakliuñ, nakliuñ. Kamanaqtuaq nunaaqqiq
 atnuğaaqağuuuq ukiñhaagiksaanik
 tuñuaqtaaniglu kavvigiksaaniglu,
 qiñiyunaqusriqsuqhuni maninmik kaviqsaamik,
 akisuruaniglu uyağauraanik, qatiqtaatlu
 suñauraqpañnik.

17 Atautchimi sassagñigmi tammaigai iluqaisa umialgutini.”

Suli iluqağmiñ umiaqpaich umialinich tağiuqsuqtillu suli iluqağmiñlu akiññanñaqtaut tağiumi qichagñiqsut uñasriksuami, 18 suli

nipaalarut qiñiqamitruᅇ isia ikualaninᅇan
uqaqhutin, “Piitchuq atlamik nunaaqqimik
taavrumatun kamañaqtuatun nunaaqqisun.”

¹⁹ Ilinᅇisa nalluqsruᅇniᅇaat nunam apyua
niaqumiknun, qiallaᅇminᅇ kinuvᅇgullaᅇminᅇlu
nipaalaplutin,

“Nakliᅇn, nakliᅇn. Taamna kamañaqtuaq
nunaaqqiq!

Iluqaᅇminᅇ umiaqpaqaqtuat taᅇiumi
umialguᅇniᅇqsut

suuraᅇnᅇgun akisuruatigun!

Atautchimi sassaᅇniᅇmi suksraunᅇiqsauruᅇ.”

²⁰ “Qilaak, quviasrukpautigiuᅇ suksraunᅇiqsauᅇha.

Quviasrukpagitchi Agaayyutim iñuillu uqqi-
raqtauruasiillu sivuniksriᅇqirauruasiillu,

atakkii Agaayyutim akiisuᅇ anasriñᅇnuᅇsaᅇutigigaa
pisigiᅇplugu savaaᅇnᅇgun ilipsitñun.”

²¹ Tarani sapigññaqtuaq israᅇgulik tigusriruᅇ
uyaᅇagruamik aᅇjruatun mukkaaksriᅇuᅇgutitun aasrii
miᅇluqsautiplugu taᅇiumun, itnaqhuni,

“Taatnatun kamañaqtuamik nunaaqqiq Babylon
iksautikkaugisiruᅇ,

aasriiñ qiñiᅇnatqikkumiñaiᅇisiruᅇ sumiunniiñ.

²² Suli nipinᅇich nuqaqtiligaqtit atuᅇtuuralgich

suli supluaqtuᅇnaqtuatlu qalᅇuᅇqtautitlu
tusraᅇnatqikkumiñaitchut ilipni

uvakᅇaniñaglaan.

Suliuᅇqtit qanusripayaanik paᅇinnatqikku-
miñaitchut ilipni,

suli qatraᅇniᅇa mukkaaksriᅇuᅇgutim
tusraᅇnatqikkumiñaitchuᅇ ilipni.

²³ Suli qaumanᅇaᅇ kialuuram

qaummaġitqikkumiñaitchuq ilipni
 uvakḡaniñaglaan.

Nipaat uiksrautimlu nuliaksrautimlu
 tusraġnatqikkumiñaitchuq uvakḡaniñaglaan
 ilipni.

Ilvich tauqsiġñiaqtitin kamañniqsrauniqsut
 nunami.
 Suli aḡatkuukipkun iluqaisa nunam iñui kinnig-
 itin.

²⁴ Suli Babylon anasriñḡukkauruq
 atakkii aḡat sivuniksriqirit ipqitchuatlu
 iñuich
 suli iluqaġmiḡ tuqqutauruat nunami
 qiñiġnaqtut nunaaqqimi.”

19

Qatchallautiqaliq Qilaḡmi

¹ Taavruma aquagun tusraaruḡa nipiḡpau-
 rananik iñuqaġrukpaum qilaḡmi, uqaqḡutiḡ,
 “Quyanaqniaqpat!

Anniqsuġiaġlu kamanaunlu [kamakkunlu]
 saḡḡilu
 pigigaa Atanġuruam Agaayyutiḡta.

² Atanniqsuutai ilumutuurut nalaunḡaplutiḡ.
 Atakkii akiisuqpaum asiḡḡuḡaa iñupayaaq
 nunami sayuḡaḡmiḡun.

Taatnaqḡugu Agaayyutim atanniġaa anas-
 riñḡuqsaqḡugu
 piqutigiḡluḡich tuqqutauruat ilaan
 savaktaiñ.”

³ Ilaqatchiḡugu niplitqiksut.
 “Quyanaqniaqpat!

Isiq ikualaruamiñ nunaqqimiñ qunmuktuq
tamuña isruitchuamun.”

⁴ Suli iñuiññaq sisamatlu umialin^{nat} sisamatlu
uumaruat putiq^{tut} nanğaqlu^{gu} Agaayyun aqup-
piruaq aquppiutaqpañmiñi, uqaqhutin,
“Amen! Quyanaqniaqpat!”

Ipnaiyaam Katchuutiviksrautaa

⁵ Suli nipi nipliqsuq aquppiutaqpañmiñ,
“Nanğaqsium agaayyutigikkaqput,
iluqapsi savaktaurusrii
talug^srirusriilu ilaanik,
kamanaiññağmin, kamanaññağmin.”

⁶ Aasrii tusraagiga nipi^qpauraq itna lilaa ni-
paatitun iñugiallapiğa^taqhutin iñuich, nipaatitunlu
iñugiaktuat imğich, nipaatunlu suañaruam katlu-
lam, uqaqhutin,
“Quyanaqniaqpat!

Atanğuru^{aq} Agaayyutigikkaqput
Sanjipayaaq^{tu}aq añalatchiruq.

⁷ Quviatchakta quviasrullapiğ^utal^u.

Nanğağlakput kamanautaa;
atakkii katchuutiviksrautaa ipnaiyaam tikitchuq,
suli ilaan nuliaksrautaa inmiñik
itqanain^{an}iktuq.

⁸ Nuliaksrautaa atnuğa^{aks}risauruq
qatiq^{ta}amik ukiñhağ^{iks}saamik qaum-
mag^{iks}suamiglu salumaruamiglu.”

Atakkii ukiñhağ^{iks}saaq nalaunñaruat savağ^{ig}aat
ipq^{is}sitanin Agaayyutim.

⁹ Aasriin israğ^{ul}gum uqautigaña, “Aglagun
una, quvianamiurut tamatkua aiyugaaq^{ta}uruat
katchuutiruakun nullautchiq^{pag}viksrañanun

ipnaiyaam.” Uqautitqikkaaña, “Taapkua ittut ilumutullapiaq Agaayyutim uqałhi.” ¹⁰ Taranitarra puttunja israğulgum isigaiñun purvigisrukługu, aglaan uqautigaaña, “Taatnaqnak, uvañaptuuq savaktiłhiñağigaaña Agaayyutim iliptun aniqatiuptitunlu tupiksriuat Jesus-ñum sagvikkanjanik. Purvigilugu nangagun Agaayyun. Atakkii taapkua uqaksrisimaruat pisigiplugu Agaayyun sivullikkaaurut irrutchikun sivuniksriqirititun sivuani.”

Usriaqsiq suaq Qatiqtaami Tuttuqpañmi

¹¹ Suli qiñiğiga qilak anmaqtuaq, atanji qatiqtaaq tuttuqpak! Taamnaasrii aquppiruaq taavrumani atiqagñiqsuq Tuniqsimaruumik suli ilumutuuruamik, aasrii atanniqsuiruq anuyakhuni lu nalaunjaruałikun. ¹² Ilaan irrak inniqsuk ikualaruatun ikniqtun. Niaquani iñugiaktut niaquğutit. Atqa aglausimaniqsuq ilaani, kiauñniñ iñuum ilisimanğisaña aglaan kisimi. ¹³ Atnuğaaqagñiqsuq akuqturuamik misruktaqsimaruamik aunmun, suli taiyugaat uumiña atigmik “Uqałha Agaayyutim.” ¹⁴ Suli anuyaktaiñ qilaum malinğaat usriaqsiqhutiñ qatiqtaani tuttuqpañni, atnuğaaqahutiñ ukiłhaagiksaanik qatiqtaanik salumaruanik. ¹⁵ Ilaan qanganiñ anniugagñiqsuq ipiktuaq savikpak. Taavrumiña ipiğaqtuğisiñiğai nunaqqiqpaich iñunich, suli aňalatkisigai savilhamik ayaupiamik. Tutmağisigaa misriqqivia tatamnaqsiluni qinnautaa Sañnipayaaqtuam Agaayyutim. ¹⁶ Suli akuqturuamiñi mumigmiñi lu atiqagñiqsuq aglausimaruumik itna,

“Umialgat umialgich,
suli Atangat Atangich.”

17 Qiñilgitchuna isragulinmik qichaqtuamik siqiñigmi nipitusrillapiahuni uqautiplugich iluqaisa tinmiat tinmiruat silami, “Qaggisitchi. Katittitchi nigityagusri nullautchiqpagviani Agaayyutim. 18 Nigiyumagisri timinich umialgich, timinich anuyaktit qauklinisa, suli timinich kamañaqtuat anutit, tuttuqpanjalu timinich tamatkualu tuttuqpagaqtit. Nigiyumagisri timinich iluqaisa inupayaurat, savaktaagruungiñnaanlu savaktaagruunñaanlu, suli kamanaiññaanlu kamanaññaanlu.” 19 Suli qiñigiga nigrugaaqluk suli umialinji nunam anuyaktituummaisa katiruat anuyaksagumaaglugu taamna aquppiruaq tuttuqpanmi anuyaktinilu. 20 Aglaan nigrugaaqluk tigurauruq taputiplugu sivuniksriqinñuaqti savaaqaqtuaq quviqnaqtuanik ilaan takkuani. Kinnitñinjiqisug tamatkuninñakuqtuiruanik nalunaitmiutanjanik nigrugaaqluum suli putqataqtuanik ilaan atrinjanun. Iluqatik taapkuak sinjitaauruk inuunñaaaknik narvanjanun ikniqum ikualaruamun sulfur-mik. 21 Suli kisinñuqtat tuqqutaurut savikpanjagun taavruma aquppiruam tuttuqpanmi, anniugaaqtuakun qanganiñ; aasrii iluqagmin tinmiat nigisuiğatagvigigaich timinich.

20

1,000 Ukiut

1 Tarra qiñiqtuña isragulinmik atqaqtuamik qilanjmiñ, saagaqhuni arganjmiñi anjmautaanik natiqsiñaitchuam anjanqum

kalimñaqpaḅniglu. 2-3 Ilaan tigugaa tir-itchiaqluk, taamna taimakḅaqtaq nimigiaq, tuunḅauruaq Satan-ḅupluniḅu, qiliqsruqlugu sivunniqlugu 1,000 ukiunik. Aasriiñ siḅinnigaa natiqsiñaitchuamun aḅmaniḅmun umiklugu umḅutmik piillakkumiñaitchuamik, Satan-mun sagluqiyumiñaiḅlugich iñuich tarakḅaniñaglaan 1,000 ukiut naanniaḅhatnunaglaan. Aglaan taapkua aquatigun pituisaallaktuksraupmiuq sivikisuurami.

4 Qiñiqmiuḅa aquppiutaqpaḅnik, suli iñuich aquppiruat tamatkunani saḅḅiqutiniñiqsut atanniqsuitquplugich. Aasriiñ qiñiḅitka iñuusriḅich tamatkua niaquikkauruat tuniqsimakamiḅ Jesus-mun uqaḅhanunlu Agaayyutim suli payaḅaitñamiḅ ukpiqsriḅiḅmikni. Tamatkua putqatangitchut niḅrugaaqluḅmun atriḅanunlu unniñ akuqtunḅitlugu nalunaitmiutaḅa qaumiktigun naaga argaḅmiktigun. Iliḅich iñuutqiñiqsut atangḅuqatauplutiḅ Christ-mi 1,000-ni ukiuni. 5 Taamna tarra sivulliq aḅitqigviksraq. Kisiḅḅuqtaḅich tuqḅaruat aḅitqiñiḅitchut 1,000 ukiut naanḅaiñḅaisa. 6 Quvianamiurut ipqitlutiḅ taapkua piqatauruat sivulligmi aḅitqiḅiḅmi. Tuglian tuqulḅhum saḅḅiksraipiagai, aglaan agaayuliqsigigisigai Agaayyutim suli Christ-ḅum, suli atangḅuqatigigisigaat 1,000-ni ukiuni.

Satan Akiḅirauruq

7 Tarraasriiñ 1,000-gich ukiut naatpata, Satan pituikkaugisiruq isiqtauviḅmiñiñ.

8 Aasrii anigisiruq kinnitñiḅiaḅuni iñuñiñik

nunam nanipayaaq ilagilugik Gog-lu Magog-lu. Katinniagai iluqaisa anjuyyiaqulugich. Iñugiaktutilaaqaqtut qavianjatun tagium siñaan. ⁹ Aasriiñ ilinich siaminniqsut iluqaanun nunamun aasrii iluplugu iñuiñ Agaayyutim nunaacqiglu piqpagillapiakkaña. Tarraasriiñ ikniq atqaqtuq qilañmiñ aasrii suksraungiqługich. ¹⁰ Aasriiñ tuungaq kinnitñiktuaq ilinjtñik siñitauruq narvananun ikniğum sulfur-ğumlu, siñitauviaknun sivuani niğrugaaqłuum sivuniksriqinğuaqtimlu. Aasrii ilinich nagliksağisirut uvlumiłu unnuamiłu taimuña isruitчуamun.

Aqulliқ Atanniivik

¹¹ Suli qinigtuña anjruamik qatiqtaamik aquppiutaqpañmik taavruminalu aquppiruamik taavrumani. Ilaan sivuğaaniñ nunalu qilaglu aullauruk, sumiunniiñ paqinnağumiñaiqhutik. ¹² Suli qinigitka tuqunaruat, kamanaiñjaanlu kamanañjaanlu, qichaqtuat sivuğaani aquppiutaqpaum. Tarra makpiğaat anmakkaurut, sulipsuuq makpiğaanich iñuulhum. Taapkua tuqunaruat atannikkaurut savaanjisigun aglaksimakkanisitun makpiğaani. ¹³ Tagium suli tuqułhum anjalatchivianlu utiqtitkai tuqunaruapayaat. Ilinich atannikkaurut atausriuttaaqługich maligutlugu savaanat. ¹⁴ Aasriiñ tuqułglu ilaan anjalatchivialu siñitauruk narvananun ikniğum. Tarra taamna tugligigaa tuqułhum. ¹⁵ Tarraasriiñ kisupayaaq, atigikkaña aglaksimaitman makpiğaaniiñi iñuulhum, siñitaupmiuq narvananun ikniğum.

21

Nutaaq Qilak Nutaaġlu Nuna

¹ Tarani uvaᅇa John qiñiqtuᅇa nutaamik qilam̄mik nutaamiglu nunamik. Sivulliq qilak sivulliḡlu nuna piiqsuk, taġiuq piiqm̄iuqtuuq. ² Suli qiñiḡiga ipqitchuaq nunaaq̄iq, nutaaq Jerusalem, atqaqtuaq Agaayyutmiñ qilam̄miñ, itqanaiyaqsimapluni suli qiñiyunaqusriqsukkaupluni nuliaksrautitun uiksrautmiñun. ³ Aasrii tusraaruᅇa nipiqpam̄mik aquppiutaqpanmiñ uqaqtuamik, “Uvva, ipqitchuaq inaa Agaayyutim piqasriutiruq iñun̄un. Agaayyutim nayuqatiginiaḡai, aasrii ilin̄ich iñuginiaḡai. Agaayyun in̄miñik itqatauniaḡtuq ilin̄itñi. ⁴ Agaayyutim allaqtiḡisiḡai qulvipayaat irin̄itñiñ. Ilin̄ich tuqqutqikkumiñaiqsut. Alianniutqikkumiñaiqsut kin̄uv̄gulutin̄ atniġñautiqaḡutin̄lu tarak̄janiñaḡlaan, atakkii sut sivuani itchuuruat piiġñiqsut.”

⁵ Suli taamna aquppiruaq aquppiutaqpanmi uqaqtuq, “Atan̄ii, pakmapak savakkitka supayaat nutaaġuq̄lugich.” Aasriiñ uqautipsaaḡaᅇa, “Aglakkich ukua, atakkii uqal̄hich uqautigikkatka ukpiġnaqtut ilumutuuplutin̄lu.” ⁶ Sulipsuuq uqautigaᅇa, “Naan̄janiktuq. Uvaᅇa Alpha-ᅇuruᅇa suli Omega-ᅇuplun̄alu, aullaḡniisaaq suli isruk̄hitchaaq. Kimunliqaa imiġuliqsuamun aatchuutiginiaḡiga imiq akiilaaḡlugu suvliktuaḡuraaqtuᅇaniñ im̄gum iñuunaqtuam. ⁷ Kiñapayaq akimaruᅇaq paitchaktaaqaḡisiruq taapkuniᅇa. Suli ilaan Agaayyutigiḡisigaᅇa suli ilaa iġñiḡisiḡiga. ⁸ Aglaali iqsisuruatlu, ukpiq̄sr̄isaitchuatlu,

nagğunaqtuanik savaaqaqtuatlu, iñuaqtuqtitlu, sayuñaruatlu, anjatkuuruatlu, aanguaqtuqtautlu, iluqatinlu sagluturuat, iniqagñiaqtut narvami ikualaruami ikniğmik sulfur-miglu. Taamna tugliğigaa tuqułhum.”

Nutaaq Jerusalem

⁹ Tarani ilañata tallimat malğuk israğulgich tikitchaaja piqaqtuaq tallimat malğunnik iluligauranik immaukkaqtuanik tallimat malğunnik aqulligñik ihuilliugutiqpauranik. Uqautigaaja, “Qagğaiñ, qiñiqtinniağikpiñ katchuutityaqtuamik, nuliaksrautaanik ipnaiyaam.” ¹⁰ Ilaan akiyağaja Ipqitchuakun Irrutchikun iñgiqpauramun qutchiksuamun, aasriiñ qiñiqtitkaaja ipqitchuamik nunaqqimik Jerusalem-mik atqaqtuamik qilañmiñ Agaayyutmiñ. ¹¹ Taamna nunaqqiq qaumaqagñiqsuq kamanautaanik Agaayyutim qaummağinñiqaqtuamik akisuruatun uyağaktun taiyuutiqaqtuaton jasper-mik tapinniluktun igaliqtun. ¹² Suli katchikpaqaqtuq qutchillapiaqtuanik qulit malğunnik paaqaghuni, suli qulit malğuk israğulgich qaunaksrirut paanik. Paani aglaqagñiqsut atinich qulit malğuk sivullianj Israel-ñum. ¹³ Piñasrut paaqpaqagñiqsut avatillaañani, kivaknam tuñaani piñasrut paaqpaich, nigiqpaum tuñaani piñasrut paaqpaich, uñallam tuñaani piñasrut paaqpaich, suli kanaknam tuñaani piñasrut paaqpaich. ¹⁴ Suli katchinj nunaqqim turviqagñiqsut qulit malğunnik uyağanik aglaqaqtuanik qulit malğunnik atinjitñik uqqiraqtinjiñik ipnaiyaam.

15 Taamna isragulik uqaqtuaq uvanun piqagñiqsuq uuktuutmik piļiamik manijmiñ kaviqsaamiñ uuktuğukługu nunaaqqim paanilu katchinilu. 16 Nunaaqqiq sisamanik iqirguqagñiqsuq suli taktilaanalu iraqtutilaanalu atiplutik. Isragulgum uuktuğaa nunaaqqiq uuktuutmiñik, taktilaanalu iraqtutilaanalu kinjktilaanalu inniqsut 1,500 mile-latun atunim. 17 Suli uuktuğai katchinij nunaaqqim. Qutchiksilaqağñiqsut 216 isigañniqtun iñuum uuktuğuułhatun, uuktuun isragulgum atukkanatuntuuq. 18 Suli katchit piļianuniqsut qivliqtaanin uyagañniñ taiyuutiqaqtuanin jasper-mik. Nunaaqqigli piļianuniqsuq manijmiñ kaviqsaamiñ, tapinnilukługu igaliqtun. 19 Suli turvii katchinijn nunaaqqim qinnyunaqusriqsusimarut qanusripayaanik akisullapiaqtuaniglu qivliqtaaniglu uyagañnik taiyuutiqaqtuanik jasper-miglu, sapphire-miglu, agate-miglu, emerald-miglu, 20 onyx-miglu, carnelian-miglu, chrysolite-miglu, beryl-miglu, topaz-miglu, chrysoprase-miglu, jacinth-miglu, suli amethyst-mik. 21 Aasriin qulit malğuk paani qulit malguuniqsut qatiqtaat sunauraqpaich akisuruat. Paallaa piļianuniqsuq atautchimiñ qatiqtaamiñ sunauraqpañmiñ akisuruamiñ, suli apqutaa nunaaqqim inniqsuq salumaruamiñ manijmiñ kaviqsaamiñ, tapinnilukłuhuni igaliqtun.

22 Uvaņa John qinngitchuņa agaayyuvikpañmik nunaaqqimi, atakkii Ataniq Agaayyun Sañjipayaaqaqtuaq ipnaiyaaglu agaayyuvikpaginiğik taavruma. 23 Suli

nunaaqqiq inuqsranġiññiqsuq siqiñġmik
 naaga tatqimik qaummatiksraġmiñik, atakkii
 kamanautaan Agaayyutim qaumagigaa suli
 ipnaiyaaq nanġiplugu taavruma. ²⁴ Iñui
 nunapayaat pisruktaġisirut nunaaqqim
 qaumañani, suli umialgi nunam tikiutrigisipmiut
 suurapayaagmiknik taruña. ²⁵ Suli paaji
 taavruma umiksimayumiñaitchut uvlughtu-
 tilaanatun. Itqaġisiuñ, unnuatlaiññiaqtuq
 tarani. ²⁶ Tikiutigisigaich taruña umialgutai
 suurañilu nunam nunaaqqipayaanata.
²⁷ Aglaan kiñapayaaq salumaitchuaq naaga
 savaaqaqtuaq naġġunallapiaqtuamik naaga
 sagluturuuq isiġumiñaitchuq taruña, aglaan
 kisimiñ tamatkua iñuich atinich aglaqaqtuat
 Ipnaiyaam makpiġaanġi iñuuruatigun.

22

¹ Tarra israġulgum qiñiqtitkaaña kuunjanik
 imġan iñuunaqtuam, tapinniluklugu igaliqtun,
 suvliguraaqtuamik aquppiutaqpananiñ
 Agaayyutim suli ipnaiyaam, ² saġvaqhuni qitqagun
 apqutaan nunaaqqim. Suli avatikni kuugum
 inniqsut napaaqtut iñuunaqtuat asrirriugaqtuat
 qulit malġuiñik tatqiġaġipman ukiumi.
 Akutuqpaliñich napaaqtut mamirrutiginiġaich
 nunam iñuñisa. ³ Suapayaaq Agaayyutim
 naġġugikkaña piqutigiplugu killuqsaun
 paqitqikkumiñaitchuq nunaaqqimi. Aquppiutaq-
 paña Agaayyutim ipnaiyaamlu tarani itkisiruq,
 suli ilaan savaktiñiñ purvigigisigaat. ⁴ Iliñisa
 qiñġisigaat kiiñaña [kañiqsilugu irrusripana].
 Suli ilaan atqa aglaqaġniaqtuq qaunjitñi.

5 Taavrumani unnuaqatqikkumiñaitchuq; iñuich inuqsratqikkumiñaitchut qaumanaknik nangumlu siqinğumlu, atakkii Ataniq Agaayyun qaumagigisigaat. Suli iñuich aňalatchiqataugisirut taimuňa isruitchuamun.

Jesus Christ-ŋum Aggı̄tha

6 Suli israğulgum uqautigaaňa, “Tamatkua uqautauruat ukpiğnapiaqtut suli ilumutuuplutin. Suli Atanğuruam, Agaayyutaata irrusrinich sivuniksriqirit, tiliñigaa israğuligikkani ilitchuğipkaquplugich savaktigikkani sunik atuumayasriuraqtuanik. ⁷ Naalağnisitchi, uvaňa aggı̄luağisiruňa. Quvianamiuruq iñuk kamaksriruaq uqalıñitñik sivuniksriqutinisa ukua makpiğaat.”

8 Uvva John-ŋuruňa tusraaruq qıñıqlugu tamatkuniňa sunik. Tarraasriñ tusraakapkich qıñıqlugıllu sitquqtuňa purvigisrukluđu sivuğaatnun isiganiñ israğulgum qıñıqtitchirima tamatkuniňa sunik. ⁹ Aglaan ilaan uqautigaaňa, “Taatnaqnak, uvaňa savaktauqatauruňa ilipni aniqatiupniđu sivuniksriqirinıđu, suli piqatigiplugich tamatkua kamaksriruat uqautinıtñik ukua makpiğaat. Purvigilugu nangagun Agaayyun.”

¹⁰ Tarra ilaan uqautigaaňa, “Iriqsimani-aqnağich uqalıñich sivuniksriqutinisa ukua makpiğaat, takku piviksraq qallıruq. ¹¹ Iñuk pigiitichualiqiruaq pigiitichualiqituiñaglı. Suli iñuk salumaitchuaq salumaittuiñaglı. Suli iñuk nalaunŋaruq nalaunŋatuiñaglı. Suli iñuk ipqitichuaq ipqiqsautuiñaglı. ¹² Naalağnisitchi,

aggiluaġisiruġa. Saagaġniaga akiliutiksraġa qaisaksraġa iñupayauramun maligullugu qanutchimik savaaqappan. ¹³ Uvaġa Alpha-nuruġa suli Omega-nupluġalu, sivulliq suli aqulliq, aullaġniisaaq suli isrukitchaaq.”

¹⁴ Quvianamiurut [tamatkua kamak-sriruat uuma tillisianik, suli] tamatkua igġuqtuat atnuġaatin salummaqlugich. Ilinich isitlasriñiaqtut paatigun nunaaqqimun suli nigitlasriplutin asrianik napaaqtuaniñ iñuunaqtuam. ¹⁵ Nunaaqqim silataani ittut qipmich, anatkutlu, atlatuqtitlu, iñuaqtuqtitlu, aanguanun putqataqtitlu, kisupayaaglu piqpaksriruaglu piliqiruaglu saglutuligmik. ¹⁶ “Uvva Jesus-nuruġa, tuyuġigiga israġuliga uqautitquplusri ukpiqtuanuruasri agaayyuviniñ tamatkuniġa sunik. Uvaġa kaġigigaġa kiñuviaġipluġalu David-nun. Qaummaġiksuaq uvlaam uvluġiaġigaġa.”

¹⁷ Suli Ipqitchuaq Irrusriq nuliaksraunlu uqaqtuk, “Qaġġisitchi.” Suli kiñapayaaq tusraaruag taavrumiġa uqaqtuksraupmiuq, itna, “Qaġġisitchi.” Suli kiñapayaaq imiġuliqsuaq utlautili. Kiñapayaaq imiġuktuaq akuqtuili imiġmik iñuunaqtuamik aatchuusriagilugu.

Uqaliqsaagun

¹⁸ Uvaġa John, kilillapiaga iñupayaaq tusraaruag uqaġnitnik sivuniksriqutinisa ukua makpiġaat. Kiapayaaq ilakpagich tamatkua, Agaayyutimtuuq illatiqagisipmigaa iluilliugutiqpauranik aglausimaranik ukunani makpiġaani. ¹⁹ Suli kiñapayaaq piiqsikpan

uqautiñitniñ makpiġaanġat tamatkua sivu-
niksriqutit, Agaayyutimtuuq piiġñiaqmigaa
ilañiutiłiksraña asriañiñiñ napaagtuan
iñuunaqtuam suli ipqitchuamiñ nunaagqimiñ,
aglausimaruniñ ukunani makpiġaani. ²⁰ Taamna
nipliġñiqsuaq iluqaitñik tamatkuniña uqaqtuq,
“Nalupqinaitchuamik agġiłuaġisiruña.” Amen.
Agġiġiñ Ataniiq Jesus. ²¹ Iħuaqutrisaa Atannapta
Jesus Christ-ñum nayuutili iluqapsitñi. Amen.
Taatnapiaq.

**Ippitchuat Makpig̃aat - Agaayyutim Uqal̃hi
Inupiatun**

The New Testament in Northwest Alaska Eskimo

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inupiatun, Northwest Alaska (Northwest Alaska Eskimo)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

46cece15-9127-50b3-bf07-88a1082e7ab6